

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Don Bosco-Instituut ASO/TSO/BSO te GROOT-BIJGAARDEN

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Pedagogisch geheel 115337-115329

Instellingsnummer 115337

Instelling Don Bosco-Instituut ASO/TSO/BSO

Directeur Antoine CORNELIS

Adres Brusselstraat 285 - 1702 GROOT-BIJGAARDEN

Telefoon 02-466.55.79

Fax 02-466.61.85

E-mail administratie@donboscobg.be

Website <http://www.donboscobg.be>

Bestuur van de instelling VZW Don Bosco Onderwijscentrum

Adres Don Boscolaen 15 - 3050 OUD-HEVERLEE

Scholengemeenschap SGKSO Dilbeek - Ternat

Adres Rozenlaan 45 - 1700 DILBEEK

CLB Vrij CLB Pieter Breughel

Adres Opzichterstraat 84 - 1080 SINT-JANS-MOLENBEEK

Dagen van het doorlichtingsbezoek 05-12-2016, 06-12-2016, 07-12-2016, 08-12-2016, 09-12-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 09-12-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 13-02-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Gino MALFAIT

Teamleden Johanna COEMAN, Immanuel SYNAEVE, Erik VAN
NIEUWENHUYZE, Veerle VONDERLYNCK, David VROMANT,
Martine ZAMAN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	4
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....	6
2 SAMENVATTING	6
3 DOORLICHTINGSFOCUS	9
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	9
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	10
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	11
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	11
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	11
4.1.1.1 Aardrijkskunde in aso tweede graad (leerplan D/2012/7841/019)	11
4.1.1.2 Aardrijkskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2004/0279/028)	12
4.1.1.3 Aardrijkskunde in aso derde graad in de studierichting Sportwetenschappen (leerplan D/2012/7841/023).....	14
4.1.1.4 Expressie en huishoudkunde in tso tweede graad en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2015/7841/015 en D/2011/7841/038)	16
4.1.1.5 Geschiedenis in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, en Sportwetenschappen (leerplan D/2001/0279/006))	18
4.1.1.6 Informatica in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan D/2011/7841/045)	20
4.1.1.7 Lichamelijke opvoeding in aso en tso tweede graad in de studierichting Economie en derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, Handel en Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2010/7841/022 en D/2008/7841/039).....	22
4.1.1.8 Lichamelijke opvoeding en sport in tso tweede graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplan D/1999/0279/052)	25
4.1.1.9 Lichamelijke opvoeding en sport in aso tweede en derde graad in de studierichting Sportwetenschappen (leerplannen D/2006/0279/026 en D/2006/0279/027)	27
4.1.1.10 Muzikale opvoeding in bso tweede graad in de studierichting Verzorging-voeding en tso tweede graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplannen D/2012/7841/012 en D/2014/7841/029)	30
4.1.1.11 Nederlands in tso tweede graad in de studierichtingen Handel, Lichamelijke opvoeding en sport en Sociale en technische wetenschappen (leerplan D/2012/7841/001)	32
4.1.1.12 Project algemene vakken in bso derde graad in de studierichtingen, Kantoor en verzorging en in het derde leerjaar van de derde graad in de studierichtingen Kantooradministratie en gegevensbeheer, Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige, Kinderzorg en Logistiek (leerplannen D/2012/7841/026, D/2014/7841/034)	35
4.1.1.13 Toegepaste informatica in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-Informatica (leerplan D/2013/7841/013)	38
4.1.1.14 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	40
4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	42
4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	43
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?	44
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	45
5.1 Leerbegeleiding.....	45
5.2 Evaluatiepraktijk	48
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	51
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	53
7.1 Wat doet de school goed?	53

7.2	Wat kan de school verbeteren?	53
7.3	Wat moet de school verbeteren?	54
8	ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	55
9	OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	56

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Het Don Bosco-Instituut ASO/TSO/BSO te Groot-Bijgaarden (instellingsnummer 115337) en het Don Bosco-Instituut EG te Groot-Bijgaarden (instellingsnummer 115329) vormen een pedagogisch geheel dat gelegen is op eenzelfde campus. De onderwijsinspectie kan - om juridische redenen - enkel verslag uitbrengen per schoolnummer. Om een volledig beeld te krijgen van het aanbod en de schoolwerking is het noodzakelijk om de verslagen van de twee schoolnummers door te nemen. In deze verslagen zijn de onderdelen 1, 2, 4.1.2, 4.1.3, 4.2, 5 en 6 identiek. Omwille van de eenheid in schoolwerking en schoolorganisatie wordt het pedagogisch geheel in de verslagen 'de school' genoemd.

2 SAMENVATTING

Het onderwijsaanbod van het Don Bosco-Instituut in Groot-Bijgaarden omvat een eerste graad en een bovenbouw met de onderwijsvormen aso, bso en tso. De aangeboden richtingen binnen het aso zijn Economie en Sport. Zowel binnen het tso als het bso vormen de studiegebieden Handel en Personenzorg de pijlers. In het tso wordt ook de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport aangeboden. De school is georganiseerd als een pedagogische geheel. Het Don Bosco-Instituut ligt nagenoeg in het centrum van Groot-Bijgaarden. De bereikbaarheid is goed, zowel per fiets als met het openbaar vervoer.

De visie van de school is gebaseerd op het christelijk opvoedingsproject dat in het bijzonder gestalte krijgt vanuit de doorwerking van het gedachtegoed van Don Bosco. In samenwerking met het schoolbestuur spant de schoolleiding zich in om de Salesiaanse esprit voelbaar aanwezig te maken in het schoolleven. Voor het realiseren van haar onderwijsproject vertrekt de schoolleiding vanuit een aantal collectief uitgewerkte visieteksten. Deze beslaan nagenoeg het volledig kader van een schoolwerking en dienen als richtingsaanwijzers voor het geboden onderwijs.

De schoolleiding is zich bewust van het belang van kwaliteitszorg en investeert om dit gegeven verder op te tillen. Hierbij wordt het directieteam aangemoedigd door het schoolbestuur dat overigens zelf een aantal kwaliteitsonderzoeken op schoolniveau stimuleerde.

Tegelijk beseft de directie dat de doorvoering van kwaliteitszorg naar alle segmenten van het schoolleven een blijvend aandachtspunt is. Dit blijkt eveneens uit deze schooldoorlichting. Hoe dan ook heeft de school in vergelijking met de vorige schooldoorlichting op het vlak van kwaliteitszorg aanzienlijke vorderingen gemaakt. Dit komt onder meer door de degelijke samenwerking binnen het directieteam en de ruime aandacht voor besluitvorming met de talrijke participanten. Dit wordt binnen dit doorlichtingsverslag gekaderd in de tekst over het algemeen beleid.

Voor wat het vakkenonderwijs binnen de eerste graad betreft, ging het erkenningsonderzoek uit van de vakken aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding, muzikale opvoeding en huishoudkunde. De leerplanrealisatie voldoet, behalve voor aardrijkskunde.

Net als in de eerste graad, werd in de bovenbouw het verstrekte onderwijs voor lichamelijke opvoeding in de basisvorming als bijzonder kwaliteitsvol bestempeld. Het vakkenonderwijs voldoet eveneens voor Nederlands. Het voldoet echter maar nipt voor geschiedenis in de derde graad aso, dit omwille van een te weinig leerplangerichte evaluatiepraktijk.

Ook in het gescreende vakkenonderwijs van de bovenbouw zijn tekorten vastgesteld. De oorzaak ligt veelal bij het niet of onvoldoende behandelen van bepaalde leerplandoelstellingen. Dit doet zich overwegend voor in het specifiek gedeelte zoals voor aardrijkskunde in de derde graad Sportwetenschappen en muzikale opvoeding in de tweede graad Lichamelijke opvoeding en sport alsook in de tweede graad Verzorging-voeding. Voorts zijn er leerplanhiaten voor informatica in de tweede graad Handel en voor toegepaste informatica in de derde graad Boekhouden-informatica. Ook voor expressie en huishoudkunde in de studierichting Sociaal- en technische wetenschappen zijn tekorten bij de leerplanrealisatie vastgesteld, net als voor project algemene vakken binnen de basisvorming van de aangeboden studierichtingen in de derde graad bso. Een te beperkte leerplanstudie, zowel individueel als binnen de betrokken vakgroepen, vormt veelal de oorzaak van de vaststellingen. De vakverslagen bieden meer specifieke info.

De vaststellingen door de onderwijsinspectie betekenen niet dat de schoolleiding niet investeert in het stimuleren van deskundigheidsbevordering via nascholing en vakgroepwerking. Deze professionaliseringsinitiatieven vormen zelfs een vast item bij de functionering- en evaluatiegesprekken waarbij de schoolleiding er bovendien in slaagt om de stipt opgestelde agenda van deze tijdsintensieve beleidsopdracht kwaliteitsvol uit te voeren. Wel is het zo dat het directieteam overwegend heeft ingezet op structurele en organisatorische ondersteuning en minder op het kernproces van de vakgroepwerking. Het dynamiseren van de inhoudelijke diepgang van de vakgroepwerking vormt aldus de kapitale uitdaging. Het delen van de aanwezige goede praktijkvoorbeelden uit de eigen school behoort daarbij tot de mogelijkheden.

Het beleid voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne is als kwaliteitsvol bestempeld. Dit resultaat heeft alles te maken met de ruime aandacht en daadkracht van de schoolleiding voor dit item. Bovendien is de samenwerking tussen de schoolleiding en alle betrokkenen bij bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne sterk. De school investeert ook een aanzienlijk urenpakket in de opdracht van de preventieadviseur.

Voor het kwaliteitsonderzoek van de onderwijskundige processen werd de focus onder meer geplaatst op de leerbegeleiding. De leerbegeleiding op schoolniveau, inclusief het talenbeleid, werd weerhouden als een kwaliteitsvol proces met als kenmerk een goed afgestemde ontwikkelingsdynamiek. De transpositie naar het vakkenonderwijs verdient verdere aandacht omdat de leerbegeleiding in een aantal van de onderzochte vakken nog niet voldoende op punt staat. De leeromgeving is nochtans voldoende krachtig uitgebouwd, en dit vanuit een structurele aanpak door de schoolleiding. Het open leercentrum en de sportinfrastructuur getuigen van een degelijke beleidsvisie inzake materiële omkadering.

Ook de evaluatiepraktijk werd onder de loep gehouden, waarbij de aansturing van de evaluatie- en rapporteringspraktijk als een sterk punt werd benoemd. Dit betekent niet dat, voor wat de kwaliteit van de evaluatiepraktijk betreft, er geen verschillen zijn tussen de vakken. Het optillen van de evaluatiepraktijk behoort eveneens tot het kernproces van de vakgroepwerking.

Het Don Bosco-instituut biedt haar leerlingen een rijk scala van gevarieerde activiteiten aan. Deze zijn goed op de leerlingenpopulatie afgestemd en zijn realiseerbaar dankzij een groot engagement van het schoolteam. De totaliteit van dit aanbod, waarbij heel wat activiteiten origineel en inspirerend zijn, draagt sterk bij tot de inspanningsverplichting voor de vakoverschrijdende eindtermen (VOET). Uit de schooldoorlichting blijkt de kwaliteitsvolle behandeling van de VOET, en dit zowel op het vlak van de planning en de concrete uitwerking als op het vlak van het evalueren. De degelijke invulling van dit vakoverschrijdend werk geeft ongetwijfeld kleur en klank aan het leven op school.

Tot slot kan gesteld worden dat het positief en geordend schoolklimaat alsook de goede schoolorganisatie bijdragen tot het welbevinden van de leerlingen en van het schoolteam. Dit vormt een mooi fundament voor het aanhouden van kwaliteitsvol onderwijs in combinatie met de werkpunten en uitdagingen van dit doorlichtingsverslag. Het geheel vormt een boeiende en klankrijke partituur voor het Don Bosco-Instituut in Groot-Bijgaarden.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Omwille van de grondigheid waarmee ze tekorten opspoorde en aanpakt, vertrouwt de onderwijsinspectie erop dat de school enkele resterende, werkpunten verder aanpakt. Gelet op de lacunes in de leerplanrealisatie van een aantal vakken besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat de vastgestelde tekorten in voldoende mate werden weggewerkt.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 ASO Economie	aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding	
Graad 2 ASO Sportwetenschappen	aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding	lichamelijke opvoeding en sport
Graad 2 BSO Verzorging-voeding		muzikale opvoeding
Graad 2 TSO Lichamelijke opvoeding en sport	lichamelijke opvoeding, Nederlands	lichamelijke opvoeding en sport, muzikale opvoeding
Graad 2 TSO Handel	lichamelijke opvoeding, Nederlands	informatica
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	lichamelijke opvoeding, Nederlands	expressie, huishoudkunde
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	aardrijkskunde, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	aardrijkskunde, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO Sportwetenschappen	aardrijkskunde, geschiedenis, lichamelijke opvoeding	aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding en sport
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Kantooradministratie en gegevensbeheer	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Logistiek	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Kinderzorg	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verzorging	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica	lichamelijke opvoeding	toegepaste informatica
Graad 3 TSO Handel	lichamelijke opvoeding	
Graad 3 TSO Informaticabeheer	lichamelijke opvoeding	
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Aardrijkskunde in aso tweede graad (leerplan D/2012/7841/019)

Voldoet

Het aanbod is goed leerplangericht en volledig. De minimale materiële vereisten zijn aanwezig. De evaluatie levert betrouwbare scores op. De leerlingen worden goed begeleid.

Onderwijsaanbod	Alle leerplanonderdelen worden doordacht en evenwichtig gespreid over beide leerjaren. De uitvoering spoort met de planning waardoor het aanbod volledig is, inclusief de themaoverschrijdende doelen. Er worden ook enkele
<i>Volledigheid</i>	uitbreidingsdoelen behandeld. De leerplandoelstellingen worden doelgericht
<i>Evenwicht</i>	uitgewerkt, zowel wat inhouden als wat leeractiviteiten betreft. Er is aandacht
<i>Beheersingsniveau</i>	voor de integratie van aardrijkskundig relevante gebeurtenissen uit de
<i>Samenhang</i>	actualiteit en de leerlingen voeren in beide leerjaren een zelfstandige onderzoeksopdracht uit.
Uitrusting	De school beschikt over twee goed uitgeruste vaklokalen. De minimale
<i>ICT</i>	materiële vereisten zijn aanwezig. Naast de ICT-uitrusting voor frontaal gebruik,
<i>Inzet uitrusting</i>	zijn er ook computers ter beschikking van de leerlingen.
<i>Leermiddelen</i>	De leermiddelen en ICT-uitrusting worden doelgericht ingezet bij de realisatie. De leerlingen voeren in beide leerjaren ook passende ICT-opdrachten uit.
Evaluatiepraktijk	De evaluatie gebeurt op basis van toetsen, taken en examens.
<i>Evenwicht</i>	De vragen en opdrachten zijn duidelijk geformuleerd en de puntenverdeling is
<i>Volledigheid</i>	aangegeven. Ze gaan uit van de leerplandoelstellingen. Op basis van de atlas en
<i>Beheersingsniveau</i>	bijkomend bronnenmateriaal worden zowel kennis, vaardigheden als inzicht
<i>Transparantie</i>	getoetst. De correctie levert betrouwbare scores op voor de mate waarin de leerlingen de leerplandoelen bereiken.

Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerlingen beschikken over een atlas en goed gestructureerd cursusmateriaal. Door middel van onderwijsleergesprekken op basis van bronnenmateriaal, afgewisseld met actieve werkvormen, verwerken de leerlingen de inhoud. De geprojecteerde bronnen zijn zorgvuldig geselecteerd om het leerproces te ondersteunen en hebben een hoge actualiteitswaarde. Dit beeldmateriaal levert een sterke bijdrage bij het gebruik van nieuwe terminologie, om zich in te leven in contexten waarmee men minder vertrouwd is en bij het opbouwen van het wereldbeeld. Er is opvallende aandacht voor een leerlijn, zelfs binnen de graad, met betrekking tot het aanleren van de vaardigheden en het inzichtelijke leren. De afstemming van de communicatie op de taalvaardigheid van de leerlingen krijgt voldoende aandacht. De leerlingen vinden op het elektronische leerplatform informatie, afspraken, tips en een overzicht van de leerstof. Ze leveren er ook hun digitale opdrachten in. Ze weten goed wat van hen verwacht wordt bij opdrachten, toetsen en examens en kunnen rekenen op feedback.
Deskundigheidsbevordering <i>Vorming</i> <i>Overleg</i>	De leden van deze kleine vakgroep professionaliseren zich vooral individueel door het selecteren van relevante nascholingen uit het aanbod en benutten internet als informatie- en inspiratiebron. Op basis van het leerplan en reflectie over de eigen praktijk wordt deze input creatief verwerkt in de lespraktijk.

4.1.1.2 Aardrijkskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2004/0279/028)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden. De minimale materiële vereisten zijn aanwezig. De evaluatie varieert van voldoende tot nipt valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De thema's worden evenwichtig gespreid over beide leerjaren. Vorig schooljaar vorderde de behandeling van het thema 'Atmosfeer' niet zoals gepland door situationele factoren, maar na uitbreiding van het onderzoek blijkt dat dit een eenmalige situatie was. Slechts enkele leerplandoelen worden te weinig uitgewerkt. Het betreft de behandeling van een milieuprobleem in de eigen omgeving en globalisering. De leerplandoelstellingen uit de socio-economische thema's worden met voldoende diepgang behandeld. Bij de onderwerpen uit de fysische aardrijkskunde is dit wisselend. Voor 'Kosmografie' en 'Atmosfeer' voldoet het aanbod. Voor 'Opbouw en afbraak van fysische landschappen' is de diepgang en wetenschappelijke nauwkeurigheid beperkt. De terreinwaarnemingen komen aan bod tijdens een geografische excursie. Er is aandacht voor de integratie van de themaoverschrijdende doelen. De onderzoeks- en ICT-vaardigheden krijgen onder andere invulling bij een opdracht over ruimtelijke ordening. De leerlingen gebruiken daarbij geografische informatiesystemen (GIS), maar de betekenis van GIS voor de samenleving wordt minder beklemtoond.
---	--

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over twee goed uitgeruste vaklokalen. De minimale materiële vereisten zijn aanwezig. Naast de ICT-uitrusting voor frontaal gebruik, zijn ook computers ter beschikking van de leerlingen.
	De leermiddelen en ICT-uitrusting worden doelgericht ingezet bij de realisatie. De leerlingen voeren enkele passende ICT-opdrachten uit.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie gebeurt op basis van toetsen, enkele taken en examens. De vragen en opdrachten zijn duidelijk geformuleerd en de puntenverdeling is aangegeven. Ze gaan voor de meeste thema's voldoende uit van de leerplandoelstellingen. Op basis van de atlas en bijkomend bronnenmateriaal worden dan zowel kennis als vaardigheden getoetst. Voor een taak over ruimtelijke ordening is er een transparant beoordelingskader en bijhorende feedback naar de leerling. Voor een taak over voedselvoorziening is de beoordeling minder transparant. De evaluatie van het thema 'Opbouw en afbraak van fysische landschappen' levert weinig betrouwbare scores op, omdat de toekenning van punten weinig transparant is en niet altijd spoort met de wetenschappelijke correctheid van de gegeven antwoorden.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerlingen beschikken over een atlas en voor de meeste thema's over een leerwerkboek. Voor het thema 'Verstedelijking en ruimtelijke ordening' is dit materiaal afgestemd op de eigen omgeving. Voor 'Opbouw en afbraak van fysische landschappen' is de ondersteuning onvoldoende kwalitatief. De leerlingen beschikken enkel over figuren en eigen notities. Deze zijn te weinig informatief om de leerinhouden te begrijpen en te verwerken met het oog op de evaluatie. Door middel van onderwijsleergesprekken op basis van bronnenmateriaal, afgewisseld met actieve werkvormen, verwerken de leerlingen de inhouden. De afstemming van de communicatie op de taalvaardigheid van de leerlingen krijgt voldoende aandacht. De leerlingen vinden op het elektronische leerplatform informatie en leveren er ook een digitale opdracht in. Ze weten goed wat van hen verwacht wordt bij opdrachten, toetsen en examens en kunnen rekenen op feedback.

4.1.1.3 Aardrijkskunde in aso derde graad in de studierichting Sportwetenschappen (leerplan D/2012/7841/023)

Voldoet niet

Het aanbod en de evaluatie van de leerplandoelstellingen die gekoppeld zijn aan de realisatie van de specifieke eindtermen, voldoen niet.

Onderwijsaanbod	De thema's worden evenwichtig gespreid over beide leerjaren. Vorig schooljaar vorderde de behandeling van het thema 'Atmosfeer' niet zoals gepland door situationele factoren, maar na uitbreiding van het onderzoek blijkt dat dit een eenmalige situatie was. inmiddels heeft zich bij de aanvang van het huidig schooljaar een personeelsswissel voorgedaan. De leerplandoelstellingen uit de socio-economische thema's worden met voldoende diepgang behandeld. Enkel de leerplandoelen over de behandeling van een milieuprobleem in de eigen omgeving en globalisering ontbreken. Bij de onderwerpen uit de fysische aardrijkskunde is het aanbod minder kwaliteitsvol. Het leerplan koppelt de specifieke eindtermen aan een meer wetenschappelijke benadering van leerplandoelen die ook in de basisvorming opgenomen zijn en aan bijkomende doelen binnen de thema's 'Kosmografie, Atmosfeer, Opbouw en afbraak van fysische landschappen' en 'Bodems'. De diepgang en de wetenschappelijke nauwkeurigheid waarmee deze doelen uitgewerkt zijn, is te beperkt. De terreinwaarnemingen komen aan bod tijdens een geografische excursie. Er is aandacht voor de integratie van de themaoverschrijdende doelen. De onderzoeks- en ICT-vaardigheden krijgen onder andere invulling bij een opdracht over ruimtelijke ordening. De leerlingen gebruiken daarbij geografische informatiesystemen (GIS), maar de betekenis van GIS voor de samenleving wordt minder beklemtoond. Het is onduidelijk of er vorig schooljaar een keuzethema gekozen werd.
------------------------	---

De school kiest ervoor om de onderzoekscompetentie (OC) voor elke leerling in elk wetenschapsvak te realiseren. Voor het vak aardrijkskunde worden zes lestijden besteed aan de opeenvolgende stappen, vereist voor de realisatie van de OC. Het onderzoek betreft evenwel een situatie uit de ruimtelijke ordening, waardoor de natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode niet gevolgd wordt.

Uitrusting	De school beschikt over twee goed uitgeruste vaklokalen. De minimale materiële vereisten zijn aanwezig. Naast de ICT-uitrusting voor frontaal gebruik, zijn ook computers ter beschikking van de leerlingen.
-------------------	--

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De leermiddelen en ICT-uitrusting worden doelgericht ingezet bij de realisatie. De leerlingen voeren enkele passende ICT-opdrachten uit.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie gebeurt op basis van toetsen, enkele taken en examens. De vragen en opdrachten zijn duidelijk geformuleerd en de puntenverdeling is aangegeven. Ze gaan voor de basisvorming in de meeste thema's voldoende uit van de leerplandoelstellingen. Op basis van de atlas en bijkomend bronnenmateriaal worden dan zowel kennis als vaardigheden getoetst. In de evaluatie van de thema's uit de fysische aardrijkskunde zijn de doelen die gekoppeld zijn aan de specifieke eindtermen, weinig aanwezig. Waar dat toch het geval is, onder andere in het thema 'Opbouw en afbraak van fysische landschappen', levert dit weinig betrouwbare scores op, omdat de toekenning van punten weinig transparant is en niet altijd spoort met de wetenschappelijke correctheid van de gegeven antwoorden. De vragen blijven bovendien vooral beperkt tot reproductie van kennis en bereiken niet het inzichtelijke niveau dat in deze studierichting mag verwacht worden.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerlingen beschikken over een atlas en een leerboek. Door middel van onderwijsleergesprekken op basis van bronnenmateriaal, afgewisseld met actieve werkvormen, verwerken de leerlingen de inhouden. Uit de evaluatie blijkt dat de leerbegeleiding onvoldoende leidt tot een degelijke beheersing van de wetenschappelijke inhouden. De afstemming van de communicatie op de taalvaardigheid van de leerlingen krijgt voldoende aandacht. De schoolvisie om de OC in elk van de vier wetenschapsvakken te realiseren, verhoogt de werkdruk voor leerlingen en leraren. De leerlingen vinden op het elektronische leerplatform informatie en leveren er ook een digitale opdracht in. Ze weten goed wat van hen verwacht wordt bij opdrachten, toetsen en examens en kunnen rekenen op feedback.

4.1.1.4 Expressie en huishoudkunde in tso tweede graad en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2015/7841/015 en D/2011/7841/038)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is onvoldoende gericht op het verwerven van de leerplandoelstellingen. De leerlingenevaluatie is onvoldoende valide.

Onderwijsaanbod	De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen van expressie en huishoudkunde aangereikt via de werkvorm 'integrale opdrachten'. De opdrachten kaderen telkens in een thema waarbij ook stelselmatig leerinhouden van de componenten opvoedkunde en natuurwetenschappen aansluiten.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De 'integrale opdrachten' krijgen vorm binnen de krijtlijnen van een vooraf uitgetekend doelenkader voor de vier generieke competenties. In de praktijk wordt de verticale samenhang te weinig bewaakt door leerlijnen die het verwerkingsniveau doen toenemen in complexiteit en de leerlingen stapsgewijs meer verantwoordelijkheid geven bij het uitvoeren van opdrachten. Daarnaast bemoeilijkt de klassieke vakkenindeling (en bijgevolg de fragmentarische benadering van het aanbod) in de tweede graad het integrale leren en het opzetten van uitdagende opdrachten. De leerlingen missen hierdoor kansen om zich de kennis, de vaardigheden en de attitudes binnen een themagebied vanuit een concrete context als een competentie eigen te maken. In de derde graad is er een goede aanzet tot geïntegreerde projectwerking waarbij bepaalde thema's in componentoverschrijdende realiteitsgebonden activiteiten worden omgezet.

Het aanbod is onvoldoende representatief voor de leerplandoelstellingen van expressie en huishoudkunde. Voor expressie is de leerplanrealisatie onvolledig en onevenwichtig. Het onderdeel 'impressie en expressie' krijgt te weinig aandacht. Het accent ligt op de aspecten 'reflecteren' en 'communiceren', terwijl het 'beschouwen' van cultuur-, kunst- en expressievormen, het 'inleven' in verschillende culturen en artistieke uitingen van kunstenaars en het 'creëren' vanuit een expressieve grondhouding nauwelijks voorwerp uitmaken van het curriculum. Bij het tweede onderdeel 'activiteiten uitwerken' komen de verschillende expressievormen aan bod, al leggen de meeste opdrachten zich toe op de context van het gesproken en geschreven woord en van de beeldende expressie. Daartegenover leren de leerlingen zich nauwelijks creatief uiten via de expressievormen 'lichaamsbeweging', 'drama' en 'klank en muziek'. Verhoudingsgewijs gaat veel lestijd naar de doelstellingen van het derde onderdeel 'presenteren', al zit er in het aanbod relatief weinig variatie qua ingezette technieken, middelen en doelgroepen.

Voor huishoudkunde is het curriculum te beperkt afgestemd op het leerplan. Vooral de doelstellingen in verband met de kwantitatieve en kwalitatieve samenstelling van voedingsmiddelen en het belang van een evenwichtige voeding met het oog op het bevorderen van de gezondheid en het voorkomen van problemen worden te beperkt doorgrond. De focus ligt tevens te weinig op productkennis, bereidingswijzen en bewaarmethoden en op de argumentatie van de keuze vanuit een wetenschappelijke, economische, culturele en ethische context. Het accent ligt op het uitvoeren van opgegeven recepten waardoor de doelstellingen die een beroep doen op het methodische en probleemoplossende denken en handelen nauwelijks aandacht krijgen. De leerlingen krijgen bovendien weinig kansen om specifieke voedingsvraagstukken uit te diepen binnen betekenisvolle contexten en levensechte situaties.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De infrastructuur en de uitrusting volstaan om de doelstellingen te realiseren. De didactische keukens en de vaklokalen beantwoorden aan de minimale materiële vereisten. Sommige lokalen zijn evenwel ontoereikend om er met grote lesgroepen actieve werkvormen en bewegingsactiviteiten in toe te passen. De leraren beschikken over voldoende didactische leermiddelen en wenden deze goed aan om het onderwijsproces te ondersteunen.

De leslokalen zijn uitgerust met projectiemogelijkheden. De leraren doen er regelmatig een beroep op om hun lessen visueel te ondersteunen. De leerlingen kunnen voor het opzoeken, selecteren en verwerken van informatie gebruikmaken van het open leercentrum waarin voldoende computers beschikbaar zijn.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De leerlingenevaluatie is onvoldoende valide. Ze is hoofdzakelijk gericht op de vier generieke competenties. De beoordeling van de opdrachten gebeurt aan de hand van een evaluatiesysteem dat uitgaat van de deelcompetenties die zijn vormgegeven in het doelenboek. De beoordelingscriteria expliciteren niet altijd op transparante wijze de gestelde verwachtingen en het beoogde beheersingsniveau. Door een gebrek aan afspraken komen sommige deelfacetten overmatig aan bod, terwijl andere niet of nauwelijks in de evaluatie voorkomen.

Daarnaast krijgen de leerplandoelstellingen voor expressie en huishoudkunde geen expliciete beoordeling, op enkele doelen na, waarvan bepaalde facetten samenvallen met de deelcompetenties.

Bovendien komen de resultaten op het rapport onvoldoende op grond van een doordachte weging tot stand. De scores op het rapport geven dan ook geen eenduidige indicatie over de mate waarin de competenties en de leerplandoelstellingen bereikt zijn.

In de evaluatie is een zelfreflectie geïntegreerd. Leerlingen leren stelselmatig hun sterke punten en werkpunten ten aanzien van de vier competenties in kaart te brengen en hun handelen te optimaliseren.

De geïntegreerde proef behelsde in hoofdzaak een uitgebreide zelfreflectie ten aanzien van de competenties. Het concept van de proef is dit schooljaar aangepast. De vakgroep hecht belang aan tussentijdse reflectie en feedback en hanteert instrumenten voor de proces- en productbeoordeling. De evaluatiecriteria, de puntenverdeling en de normstelling vergen nog bijsturing.

Leerbegeleiding De leer- en werksfeer is aangenaam en constructief. De relatie leraar-leerlingen is bemoedigend en stimulerend. Een open klasmanagement draagt bij tot een taakgerichte sfeer en tot zin voor samenwerking. De leraren begeleiden en coachen de leerlingen met zorg. Aan de hand van gevarieerde en coöperatieve werkvormen bewerkstelligen ze de actieve deelname van de leerlingen aan de lessen. Het leerproces kent in belangrijke mate een leraargestuurde aanpak. Hierdoor laat men kansen onbenut voor het ontwikkelen van kwaliteitsvol onderzoekend leren en probleemoplossend denken en handelen. De opdrachten bieden soms weinig diepgang en uitdaging, vooral in de tweede graad. Ze worden ten aanzien van een aantal aspecten onvoldoende gekaderd in een lijn van oplopende complexiteit, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. De leerlingen voeren de opdrachten op eigen tempo uit en krijgen continue gerichte feedback. Zelf- en peerevaluatie hebben een vaste plaats binnen het leer- en evaluatieproces.

Preventief
Curatief

4.1.1.5 Geschiedenis in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, en Sportwetenschappen (leerplan D/2001/0279/006)

Voldoet

Het aanbod en de evaluatiepraktijk voldoen nipt.

Onderwijsaanbod De studie van de historische samenlevingen verloopt volgens het ordeningskader van de leerinhouden in het leerplan. De meest kenmerkende nationale, Europese en mondiale probleemvelden, onderlinge verbanden, ideologische invloeden, e.d. van de betrokken periode worden beschreven en verklaard. De verschillende domeinen van de socialiteit komen voldoende aan bod, met uitzondering van het sociaal-culturele domein. De leerplandoelen die betrekking hebben op kennis en inzicht in verband met de bestudeerde samenlevingen en de integratie van het referentiekader, komen voldoende aan bod in het curriculum.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De meeste leerinhouden worden via leerteksten en bronnenmateriaal aangebracht. De gestuurde descriptieve benadering van het historisch gebeuren beheerst evenwel het onderwijsgebeuren. Via verwerkingsopdrachten verwerven de leerlingen wel de vaardigheid om informatie uit verschillende bronnen te halen, maar de verwerking gebeurt overwegend op het analytische niveau. Toepassingen van heuristiek en historische methode worden te weinig frequent of met te weinig diepgang in het onderwijsleerproces geïntegreerd. Zowel het actualiseren als het historiseren zijn duidelijk aanwezig in het onderwijsproces.

Het beoefenen van de vaardigheden 'informatieverwerking en –verwerking en presentatie' gebeurt in beperkte taken of in opdrachten die gekoppeld worden aan studiebezoeken, maar vooral in het zelfstandig werk van het tweede leerjaar. Leerlingen moeten daarin een historisch probleem via zelf geformuleerde onderzoeksvragen en het toepassen van historische vaardigheden duiden. Het kritisch verantwoorden van de bronnenselectie, waaronder ook internetbronnen, gebeurt bij de presentatie en dus overwegend mondeling. De expliciete aandacht voor de ontwikkeling van zoek- en selectiestrategieën en de toepassing van historische kritiek gebeuren eveneens vooral individueel tijdens de begeleiding van het persoonlijke werk.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De uitrusting en de beschikbare leermiddelen van het vaklokaal beantwoorden aan de minimale materiële leerplanvereisten. De leerlingencursussen bevatten syntheses teksten en aansluitend bronnenmateriaal. Multimedia, ICT, kaarten, illustraties en andere leermiddelen worden geregeld ingezet.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie bestaat uit dagelijks werk en examens. Examens hebben het grootste gewicht in het geheel van de evaluatie. Het dagelijks werk is samengesteld uit taken en toetsen. Taken beogen vooral informatieverwerking en -verwerking. De nadruk ligt hoofdzakelijk op inhoudsconstructie: cognitieve en inzichtelijke inhoudsvragen, het bij elkaar brengen en samenvatten van informatie. De verwachtingen met betrekking tot de beheersing van zoek- en selectiestrategieën, het formuleren van onderzoeksvragen, toepassing van historische kritiek, kritische duiding en interpretatie worden niet altijd voldoende verwoord en daardoor onvoldoende transparant geëvalueerd.
	De open kennis- en inzichtsvragen overwegen in het geheel van de evaluatie en in de examens. De vraagstelling sluit daarmee aan op de manier van vraagstelling in de toetsen. Net als in het onderwijsproces hebben kennis en inzicht op het beschrijvende en verklarende niveau het grootste gewicht in de evaluatie. Doelstellingen betreffende beheersing van historische kritiek, of vragen op basis van bronnenanalyse op het vergelijkende niveau komen te weinig voor of hebben onvoldoende doelgerichte diepgang. Leraren geven overwegend mondeling feedback, waardoor het leerproces voor de leerlingen niet zichtbaar is.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerbegeleiding is vooral georiënteerd op het aanwakken van de brede historische interesse en op het leren van kennis en inzicht. Vormen van actief leren houden vooral verband met informatieverwerking op basis van vragen bij leerteksten en bronnen. Reflectie over het inhoudelijke niveau overheerst daarbij. Het probleemoplossend leren op basis van zoek- en leerstrategieën komt onvoldoende uitgesproken aan bod in het onderwijsleerproces. Zowel de taken als het zelfstandig werk worden vooral productgericht en veel minder aantoonbaar procesgericht begeleid.

De leerlingen worden voldoende voorbereid op toetsen en examens via informatie over wat ze moeten kennen en kunnen. In geval van tegenvallende studieresultaten stellen de leraren zich beschikbaar op voor remediëring.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

In de vakgroep kent de graadoverstijgende samenwerking wel voldoende diepgang, maar de cultuur van individuele visie en aanpak remt de samenhang in de gelijkgerichte didactische aanpak af. Professionalisering gericht op actualisering van het onderwijsproces en de leerlingenevaluatie is voor de leraren van de derde graad zeker aan de orde.

4.1.1.6 Informatica in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan D/2011/7841/045)

Voldoet niet

De leerlingen bereiken een aantal leerplandoelstellingen met onvoldoende diepgang. De evaluatie is onvoldoende representatief.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De voorgaande schooljaren waren de lessen onvoldoende afgestemd op het leerplan. Door de inhoud van het leerwerkboek te laten primeren op de leerplangerichtheid kwamen een aantal leerplandoelstellingen niet of niet op het vereiste beheersingsniveau aan bod. In het huidig schooljaar zijn er ten aanzien van deze tekorten wel al verbeteringen vastgesteld.

De leraren besteden te veel lestijd aan de leerplandoelstellingen voor het doeltreffend structureren en opmaken van een document. In het derde jaar krijgt de klaviervaardigheid een ruim aandeel in het aanbod. Door het onevenwicht in het aanbod komt de realisatie van de leerplandoelstellingen voor algoritmisch denken en voor gegevensbeheer onder druk te staan. De leerlingen oefenen hierbij vooral analyse en ontwerp met onvoldoende diepgang in.

Het aanbod over 'veilig en functioneel gegevens raadplegen en uitwisselen', 'hard- en software efficiënt beoordelen in functie van het gebruik' en 'het efficiënt gebruikmaken van de mogelijkheden van het besturingssysteem' is onvolledig. 'Het systematisch doorlopen van een aantal stappen bij de oplossing van een probleem' en 'het veilig, gericht en efficiënt exploreren en interpreteren van bronnen' komen weinig expliciet aan bod.

De vakgroep biedt de doelstellingen over 'het doelgericht voorstellen van verwerkte gegevens', 'het aanpassen, hanteren en integreren van multimediaal materiaal', 'het doelgericht gebruiken van een rekenblad' en 'het doeltreffend structureren en opmaken van een document' volledig en op het vereiste beheersingsniveau aan.

De leraren streven ernaar om geïntegreerd te werken. Ze slagen er nog onvoldoende in om de leerplanvisie doeltreffend naar de praktijk te vertalen. Recent namen ze een aantal initiatieven om het aanbod meer leerplangericht te maken. Hierdoor zijn er reeds een aantal hiaten in het aanbod weggewerkt.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De didactische uitrusting beantwoordt aan de minimale materiële leerplanvereisten. De school beschikt over volledig uitgeruste computerlokalen met een netwerkaansluiting. Het computerpark wordt up-to-date gehouden en bevat de meest recente legale software. De leraren maken gebruik van een projectiesysteem voor computerbeelden. In alle lessen beschikt elke leerling over een computer. Zowel de vakgroep als de leerlingen gebruiken het elektronische platform, zij het in beperkte mate. Over het algemeen zetten de leraren de leermiddelen adequaat in voor het bereiken van de leerplandoelstellingen. De vaklokalen zijn niet aangekleed met leerondersteunend materiaal.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Het onevenwicht en de tekorten in het aanbod vertalen zich in de evaluatie, waardoor het eindcijfer een onvoldoende betrouwbaar beeld oplevert over de mate waarin de leerlingen de leerplandoelen beheersen. De leraren toetsen heel wat leerplandoelen veeleer impliciet. Klaviervaardigheid weegt heel sterk door in de evaluatie. De vakgroep opteert voor gespreide evaluatie in het derde leerjaar. Naast dagelijks werk kiezen de leraren in het vierde leerjaar voor examens die zwaar doorwegen in het totaalcijfer. Hiermee volgt de vakgroep de visie van het leerplan niet. De leraren experimenteren met vormen van formatieve evaluatie van vakgebonden attitudes om het leerproces te ondersteunen. Op die manier streven de leraren er naar directe en procesgerichte feedback te geven om de leerlingen doelgerichter te ondersteunen in hun groei naar zelfredzaamheid.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze in een motiverend klasklimaat. De leraren treden als coach op tijdens de lessen. Ze vullen het leerwerkboek aan met kwaliteitsvolle, zelfontwikkelde oefeningen die aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen. Tijdens de lessen ondersteunen de leraren de leerlingen individueel. Daarnaast kunnen de leerlingen kiezen uit heel wat extra oefeningen die ze zelfstandig kunnen controleren aan de hand van een verbetersleutel of die ze kunnen doorsturen naar de leraar voor feedback. De vakgroep koppelt de preventieve leerbegeleiding niet expliciet aan de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren'. Elke leraar vult de leerbegeleiding naar eigen inzichten in. De leraren nemen de curatieve leerbegeleiding ter harte. De leerlingen kunnen steeds bij hen terecht voor remediëringsoefeningen en extra uitleg. De vakgroep hanteert geen systeem om de doeltreffendheid van de remediëring te meten. De leraren hebben aandacht voor de correcte vakterminologie, maar werken niet expliciet aan taalontwikkeland vakonderwijs.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep bestaat uit gemotiveerde en gedreven leraren. Ze volgen *Overleg* vakgerichte nascholing en scholen zich bij via zelfstudie. Tijdens de *Vorming* vakvergaderingen bespreken de leraren voornamelijk praktische onderwerpen. Formele afspraken en doeltreffende uitwisseling rond planning, evaluatie, didactische aanpak en leerlijnen zijn er onvoldoende. De vakgroep heeft nog geen kwaliteitszorgsysteem uitgewerkt om de leerplanrealisatie te bewaken.

Uit gesprekken met de vakgroep blijkt een grote bereidheid om de vakgroepwerking kwaliteitsvol uit te bouwen om de knelpunten in de leerplanrealisatie en evaluatiepraktijk op een constructieve, kwaliteitsvolle en collegiale wijze bij te sturen.

4.1.1.7 Lichamelijke opvoeding in aso en tso tweede graad in de studierichting Economie en derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, Handel en Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2010/7841/022 en D/2008/7841/039)

Voldoet

De leerplanrealisatie is een voorbeeld van goede praktijk.

Onderwijsaanbod Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de leerplanrealisatie in de basisvorming *Volledigheid* een voorbeeld is van goede praktijk. De volledigheid, het evenwicht en de *Evenwicht* samenhang zijn sterk door de implementatie van concrete leerlijnen voor alle *Beheersingsniveau* leerplandoelstellingen en door gezamenlijke planningsdocumenten. *Samenhang*

In de individuele bewegingsgebieden hechten de leraren voor atletiek voldoende belang aan de disciplines lopen en springen, maar gaat er minder aandacht naar werpen en stoten. In gymnastiek krijgen de leerlingen kansen om de motorische basiseigenschappen te verbeteren en hun basisvaardigheden te ontwikkelen. In de derde graad oefenen de leerlingen een reeks van gekende vaardigheden in. De leraren voorzien in voldoende ritmische vorming, dans en expressie.

In de interactieve bewegingsgebieden gaat er voldoende aandacht naar contact- en verdedigingsvormen. De doelspelen en terugslagspelen komen veelvuldig aan bod. De leraren zorgen ervoor dat spelvormen primeren. Ze leren technieken aan binnen de context van het spel. Ze vinden het belangrijk dat leerlingen spelvreugde ervaren, spelen volgens afspraken en regels en kunnen oefenen in kleinere groepen. Hierbij is er aandacht voor het vervullen van rollen in spelsituaties en voor het leren omgaan met de elementen spanning, verliezen, winnen en fair play. De visie dat het systematisch aanleren van strategieën om het bewegen te regelen tot een groot motiverend en lerend effect bij de leerlingen leidt, heeft bij de meeste leraren ingang gevonden.

De leraren hebben oog voor verantwoord en veilig bewegen. De leerlingen kunnen veiligheidsvoorschriften, afspraken en regels naleven. Doorheen de verschillende bewegingssituaties geven de leraren regelmatig instructie over houdings- en rugscholing.

Het zelfstandig werken en het reflecteren over bewegen wordt gestimuleerd aan de hand van leerlinggestuurde werkvormen. Leraren gebruiken veelvuldig kijkwijzers en werken met videofeedback. Tijdens de lessen plaatsen de leerlingen spontaan het materiaal en zijn ze in staat om in kleinere groepen zelfstandig te werken. Dit is onder meer het geval in de sportdisciplines dans en expressie en in gymnastiek. In de derde graad bepalen de leerlingen voor een bepaalde lesperiode zelf het aanbod.

Concrete leerlijnen zijn uitgewerkt over de graden heen. Er is een raamplan waarin vastligt welke bewegingsgebieden en -inhouden in welk jaar aan bod komen. Ook voor de niet-bewegingsgerelateerde doelstellingen: zelfstandig werken, reflecteren over bewegen en persoonsdoelen is er in een opbouw voorzien. Dit resulteert in een hoog rendement van het leerproces, over de graden heen.

De leerlingen krijgen af en toe kansen om ICT-vaardigheden te oefenen als ondersteuning van hun leerproces. De aanbevelingen van het leerplan om een talenbeleid op vakkenniveau toe te passen wordt sterk ingezet in functie van de eigenheid van de schoolpopulatie.

Naast de reguliere lessen biedt de vakgroep mogelijkheden aan de leerlingen om te oefenen of deel te nemen aan klassencompetities tijdens de middagpauze.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over een compleet nieuwe sportinfrastructuur met een danszaal en een klimmuur. Er zijn voldoende leermiddelen aanwezig om de leerplandoelstellingen te realiseren. In de onmiddellijke nabijheid zijn er mogelijkheden voor zwem- en outdooractiviteiten.

De planning van het zaalrooster draagt bij tot een evenwichtige leerplanrealisatie. De periodes waarbij de leerlingen een aantal lessen aan eenzelfde discipline werken, zijn voldoende lang. Hierdoor bereikt het leerproces voldoende diepgang.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is valide. De leraren evalueren de verschillende leerplandoelstellingen. De vakgroep heeft een eenduidige visie op evaluatie. Een evaluatiesleutel bepaalt de verhouding tussen bewegings- en persoonsdoelen. De leraren toetsen de persoonscomponent van de leerplandoelstellingen en de attitudes permanent en de bewegingsgerelateerde doelen periodiek.

Leraren hanteren heldere beoordelingscriteria bij de evaluatie. Hiervoor baseren ze zich op een document dat, per graad en per discipline, de leerinhouden en de bijhorende evaluatiemodaliteiten omvat. De leraren vertalen alle leerplandoelstellingen in concreet waarneembaar gedrag waardoor ze erin slagen de beoordelingscriteria systematisch en objectief toe te passen. De leraren geven de beoordelingscriteria mondeling aan de leerlingen en waken erover dat ze deze regelmatig herhalen. Leerlingen krijgen ook kansen om zelf aan de slag te gaan met de beoordelingscriteria tijdens partner- en zelfobservatie.

Ontwikkelingsschalen in functie van de vooropgestelde leerlijnen werden uitgewerkt voor zowel de persoons- als de bewegingsgerelateerde doelen. Deze worden volgend schooljaar in praktijk gebracht, waardoor de evaluatie nog transparanter kan worden.

Rapporteringspraktijk

De rapporteringspraktijk is sterk. Bij het beoordelen maken de leraren een onderscheid tussen de bewegings- en persoonscomponent. Dit onderscheid geven ze ook in de rapporteringspraktijk weer. Ouders en leerlingen krijgen deelscores en feedback op het concreet waarneembaar gedrag. De vakgroep grijpt de rapportering aan om het onderwijsleerproces te ondersteunen en aan ouders en leerlingen duidelijk te maken wat de leerling al bereikt heeft en wat nog niet.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De remediëring bestaat uit een onmiddellijk bijsturing van de leerlingen tijdens de lessen. Leraren hanteren frequent differentiatie naar niveau en interesse als werkvorm.

Deskundigheidsbevordering

De invloed van de formele vakgroepwerking op de leerplanrealisatie is groot. De vakgroep profileert zich als een samenwerkend team. De werking is gebaseerd op betrokkenheid en een sterke vakinhoudelijke deskundigheid. Ondanks de grote groep nemen de leraren regelmatig initiatief voor collegiaal overleg over organisatorische en inhoudelijke onderwerpen. Ze staan open voor collegiale visitatie.

De vakgroep levert inspanningen om zich te professionaliseren. De voorbije jaren was er proactief contact met de begeleiding en met vakcollega's uit andere scholen. De leraren nemen geregeld initiatief voor het volgen van nascholing. Daarna delen ze spontaan de verworven kennis.

4.1.1.8 Lichamelijke opvoeding en sport in tso tweede graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplan D/1999/0279/052)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen. De evaluatie is valide. De aanwezige sportinfrastructuur ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod De competenties over het welbevinden en het opbouwen van sociale vaardigheden krijgen voldoende aandacht. De leerlingen oefenen regelmatig in kleine groepen tijdens standenwerk en overleggen met elkaar. Nog niet alle leraren slagen erin om alle leerlingen systematisch andere rollen te laten opnemen dan die van uitvoerder. De leraren baseren zich voor het nakomen van afspraken op een afsprakennota per sportdiscipline.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Leraren beklemtonen geregeld de veiligheid. In sommige sporten komen verschillende vaardigheden en attitudes in verband met helpen en ondersteunen nadrukkelijk aan bod. In de spelen ligt de klemtoon op fair play en het toepassen van de spelregels.

Het zelfstandig werken, het zelfstandig leren en reflecteren over bewegen komen afhankelijk van de leraar en van de discipline, aan bod. Het toepassen van leerlinggestuurde werkvormen in de derde graad ondersteunt de realisatie van deze competenties. Leerlingen gebruiken kijk- en taakwijzers en reflecteren over het bewegen met beschikbaar beeldmateriaal.

De algemene en specifieke motorische vaardigheden zijn verkaveld over de verschillende sportdisciplines en de keuzesporten. Deze worden evenwichtig verspreid over de schoolweek aangeboden. De school vult het vak omnisport in met een uitbreiding van de disciplines, reanimatie en EHBO en rugscholing.

Per discipline zijn concrete leerlijnen uitgewerkt over de graden heen. Ook voor de niet-bewegingsgerelateerde doelstellingen: zelfstandig werken, reflecteren over bewegen, persoonsdoelen en vakattitudes is er voorzien in een opbouw. Dit resulteert in een hoog rendement van het leerproces.

Aan de geïntegreerde werkperiode zijn didactische en sociale waarden verbonden. De leraren gebruiken deze periode om de samenwerking tussen de leerlingen te verbeteren en om samen grenzen te verleggen. Ze koppelen expliciet leerplandoelstellingen en vakoverschrijdende doelstellingen aan de werkperiodes en rapporteren erover aan leerlingen en ouders. De geïntegreerde werkperiode is ook een screeningsmoment voor de instromers.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De school beschikt over een compleet nieuwe sportinfrastructuur met een danszaal en klimmuur. Er zijn voldoende leermiddelen aanwezig om de leerplandoelstellingen te realiseren. In de onmiddellijke nabijheid zijn er mogelijkheden voor zwem- en outdooractiviteiten. Dit schooljaar nog voorziet de school de aanleg van een loop piste en een installatie voor de springnummers. Dit laat de leerlingen toe te oefenen in reële sportcontexten.

De planning van het zaalrooster en de regeling van het vervoer naar de accommodaties zijn goed doordacht en dragen bij tot een evenwichtige realisatie van de doelstellingen in verschillende periodes. De periodes waarbij de leerlingen een aantal lessen aan eenzelfde discipline werken, zijn voldoende lang.

Leraren kunnen grote toestellen correct en veilig opbergen in aparte ruimtes. Momenteel ontbreken tablets en internettoegang in de nieuwe sportzaal.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De invloed van de formele vakgroepwerking op de leerplanrealisatie is groot. De vakgroep profileert zich als een samenwerkend team. De werking is gebaseerd op betrokkenheid en een sterke vakinhoudelijke deskundigheid. Ondanks de grote groep nemen de leraren regelmatig initiatief voor collegiaal overleg over organisatorische en inhoudelijke onderwerpen. Ze staan open voor collegiale visitatie.

De vakgroep levert inspanningen om zich te professionaliseren. De voorbije jaren was er proactief contact met de begeleiding en met vakcollega's uit andere scholen. De leraren nemen regelmatig initiatief voor het volgen van nascholing. Daarna delen ze spontaan de verworven kennis.

Rapporteringspraktijk

De rapporteringspraktijk is sterk. Bij de beoordeling maken de leraren een onderscheid tussen de bewegings- en persoonscomponent. Dit onderscheid geven ze ook in de rapporteringspraktijk weer. Ouders en leerlingen krijgen deelscores en feedback op het concreet waarneembaar gedrag in een apart competentierapport. De vakgroep grijpt de rapportering aan om het onderwijsleerproces te ondersteunen en aan ouders en leerlingen duidelijk te maken wat de leerling al bereikt heeft en wat nog niet.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

Het prestatieniveau van de leerlingen is voor de meeste sportdisciplines behoorlijk. De leraren passen zowel leraar- als leerlinggestuurde werkvormen toe in de sportpractica, waardoor binnenklasdifferentiatie aan bod komt.

De school biedt structurele remediëring aan voor de disciplines gymnastiek, ritmiek, balsporten en atletiek. Voor de andere sporten wordt gewerkt met een trainingscontract bij een club. De leerlingen ondertekenen telkens een engagementsverklaring tot remediëring. De leraren noteren de aanwezigheden, schrijven feedback in het leerlingendossier en bespreken de progressie en inzet tijdens de klassenraden.

Sommige leraren bepalen de beginsituatie van de instromende leerlingen. De normen van het leerplan zijn daarbij het uitgangspunt. De school rapporteert de resultaten van deze oriënterende testen niet aan de ouders en leerlingen, maar bespreekt ze wel in de klassenraden.

De leraren gebruiken het elektronische leerplatform nog te weinig om leerlingen te remediëren of hun extra kansen te geven om te leren over bewegen. Het leerplan beveelt echter het gebruik van een individueel (elektronisch) portfolio aan. Het werken met dit sportfolio helpt leerlingen hun kennis van de bewegingsgebieden te verbreden en te verdiepen, wetenschappelijke inzichten te linken en stimuleert het zelfstandig en reflecterend leren.

Deskundigheidsbevordering De invloed van de formele vakgroepwerking op de leerplanrealisatie is groot. De vakgroep profileert zich als een samenwerkend team. De werking is gebaseerd op betrokkenheid en een sterke vakinhoudelijke deskundigheid. Ondanks de grote groep nemen de leraren regelmatig initiatief voor collegiaal overleg over organisatorische en inhoudelijke onderwerpen. Ze staan open voor collegiale visitatie.

De vakgroep levert inspanningen om zich te professionaliseren. De voorbije jaren was er proactief contact met de begeleiding en met vakcollega's uit andere scholen. De leraren nemen regelmatig initiatief voor het volgen van nascholing. Daarna delen ze spontaan de verworven kennis.

4.1.1.9 Lichamelijke opvoeding en sport in aso tweede en derde graad in de studierichting Sportwetenschappen (leerplannen D/2006/0279/026 en D/2006/0279/027)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen. De evaluatie is valide. De aanwezige sportinfrastructuur ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod De tweepolige richting Wetenschappen-sport werd omgeschakeld naar de éénpolige studierichting Sportwetenschappen. De eindtermen treden in werking voor de derde graad vanaf het schooljaar 2016-2017. Het vernieuwde leerplan treedt in werking vanaf 1.09.2017.
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De competenties over het welbevinden en het opbouwen van sociale vaardigheden krijgen voldoende aandacht. De leerlingen oefenen regelmatig in kleine groepen tijdens standenwerk en overleggen met elkaar. Nog niet alle leraren slagen erin om alle leerlingen systematisch andere rollen te laten opnemen dan die van uitvoerder. De leraren baseren zich voor het nakomen van afspraken op een afsprakennota per sportdiscipline.

Leraren beklemtonen geregeld de veiligheid. In sommige sporten komen verschillende vaardigheden en attitudes in verband met helpen en ondersteunen nadrukkelijk aan bod. In de spelen ligt de klemtoon op fair play en het toepassen van de spelregels.

Het zelfstandig werken, het zelfstandig leren en reflecteren over bewegen komen, afhankelijk van de leraar en van de discipline, aan bod. Het toepassen van leerlinggestuurde werkvormen in de derde graad ondersteunt de realisatie van deze competenties. Leerlingen gebruiken kijk- en taakwijzers en reflecteren over het bewegen met beschikbaar beeldmateriaal.

De algemene en specifieke motorische vaardigheden zijn verkaveld over de verschillende sportdisciplines. Deze worden evenwichtig verspreid over de schoolweek aangeboden. De school vult het vak omnisport in de derde graad in, met een uitbreiding van de disciplines, reanimatie en EHBO, rugscholing en de onderzoekscompetentie.

Per discipline zijn concrete leerlijnen uitgewerkt over de graden heen. Ook voor de niet-bewegingsgerelateerde doelstellingen: zelfstandig werken, reflecteren over bewegen en persoonsdoelen is er in een opbouw voorzien. Dit resulteert in een hoog rendement van het leerproces.

De leerlingen werken aan de specifieke eindtermen in verband met de onderzoekscompetentie. De vakgroep is zoekende om de onderzoekstechnieken uit een wetenschapsdomein geïntegreerd op beweging toe te passen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over een compleet nieuwe sportinfrastructuur met een danszaal en klimmuur. Er zijn voldoende leermiddelen aanwezig om de leerplandoelstellingen te realiseren. In de onmiddellijke nabijheid zijn er mogelijkheden voor zwem- en outdooractiviteiten. Dit schooljaar nog voorziet de school de aanleg van een looppiste en een installatie voor de springnummers. Dit laat de leerlingen toe te oefenen in reële sportcontexten.

De planning van het zaalrooster en de regeling van het vervoer naar de accommodaties zijn goed doordacht en dragen bij tot een evenwichtige realisatie van de doelstellingen in verschillende periodes. De periodes waarbij de leerlingen een aantal lessen aan eenzelfde discipline werken, zijn voldoende lang.

Leraren kunnen grote toestellen correct en veilig opbergen in aparte ruimtes. Momenteel ontbreken tablets en internettoegang in de nieuwe sportzaal.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De school beschikt over een compleet nieuwe sportinfrastructuur met een danszaal en klimmuur. Er zijn voldoende leermiddelen aanwezig om de leerplandoelstellingen te realiseren. In de onmiddellijke nabijheid zijn er mogelijkheden voor zwem- en outdooractiviteiten. Dit schooljaar nog voorziet de school de aanleg van een looppiste en een installatie voor de springnummers. Dit laat de leerlingen toe te oefenen in reële sportcontexten.

De planning van het zaalrooster en de regeling van het vervoer naar de accommodaties zijn goed doordacht en dragen bij tot een evenwichtige realisatie van de doelstellingen in verschillende periodes. De periodes waarbij de leerlingen een aantal lessen aan eenzelfde discipline werken zijn voldoende lang.

Leraren kunnen grote toestellen correct en veilig opbergen in aparte ruimtes. Momenteel ontbreken tablets en internettoegang in de nieuwe sportzaal.

Rapporteringspraktijk De rapporteringspraktijk is sterk. Bij de beoordeling maken de leraren een onderscheid tussen de bewegings- en persoonscomponent. Dit onderscheid geven ze ook in de rapporteringspraktijk weer. Ouders en leerlingen krijgen deelscores en feedback op het concreet waarneembaar gedrag in een apart competentierapport. De vakgroep grijpt de rapportering aan om het onderwijsleerproces te ondersteunen en aan ouders en leerlingen duidelijk te maken wat de leerling al bereikt heeft en wat nog niet.

Leerbegeleiding Het prestatieniveau van de leerlingen is voor de meeste sportdisciplines
Preventief behoorlijk. De leraren passen zowel leraar- als leerlinggestuurde werkvormen
Curatief toe in de sportpractica, waardoor binnenklasdifferentiatie aan bod komt.

De school biedt structurele remediëring aan voor de disciplines gymnastiek, ritmiek, balsporten en atletiek. Voor de andere sporten wordt gewerkt met een trainingscontract bij een club. De leerlingen ondertekenen telkens een engagementsverklaring tot remediëring. De leraren noteren de aanwezigheden, schrijven feedback in het leerlingendossier en bespreken de progressie en inzet tijdens de klassenraden.

Sommige leraren bepalen de beginsituatie van de instromende leerlingen. De normen van het leerplan zijn daarbij het uitgangspunt. De school rapporteert de resultaten van deze oriënterende testen niet aan de ouders en leerlingen, maar bespreekt ze wel in de klassenraden.

Deskundigheidsbevordering De invloed van de formele vakgroepwerking op de leerplanrealisatie is groot. De vakgroep profileert zich als een samenwerkend team. De werking is gebaseerd op betrokkenheid en een sterke vakinhoudelijke deskundigheid. Ondanks de grote groep nemen de leraren regelmatig initiatief voor collegiaal overleg over organisatorische en inhoudelijke onderwerpen. Ze staan open voor collegiale visitatie.

De vakgroep levert inspanningen om zich te professionaliseren. De voorbije jaren was er proactief contact met de begeleiding en met vakcollega's uit andere scholen. De leraren nemen regelmatig initiatief voor het volgen van nascholing. Daarna delen ze spontaan de verworven kennis.

4.1.1.10 Muzikale opvoeding in bso tweede graad in de studierichting Verzorging-voeding en tso tweede graad in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport (leerplannen D/2012/7841/012 en D/2014/7841/029)

Voldoet niet

Het muziekonderwijs binnen de studierichtingen Verzorging-voeding en Lichamelijke opvoeding en sport vertoont grote leerplankorten. Er is nog niet geïnvesteerd in grondige leerplanstudie om via het muziekonderwijs de specificiteit van beide studierichtingen mee in te kleuren.

Onderwijsaanbod	De leerplangerichtheid bij het behandelen van de leerplannen voor bso tweede graad Voeding-verzorging en voor tso tweede graad Lichamelijke opvoeding is onvoldoende. In beide gevallen is de specificiteit van deze leerplannen nog niet grondig bestudeerd. Daardoor is de inbreng vanuit muzikale opvoeding voor het specifiek gedeelte van deze studierichtingen te beperkt.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Inzake het realiseren van het leerplan voor de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport zijn de leerplandoelstellingen 'voert de uitdaging rond muziek en ritmische beweging uit' en 'bereidt in groep de muzikale aspiratie voor' niet behandeld. De categorie leerplandoelstellingen 'De leerling verwerft inzicht in de socioculturele dimensie van muziek en beweging' werd evenmin behandeld. Dit geldt ook voor de categorie leerplandoelstellingen 'De leerling communiceert genuanceerd over de relatie tussen muziek en beweging'. Naast de inkleuring van de specificiteit van het muziekonderwijs focussen bepaalde leerplandoelstellingen op de persoonlijke omgang van de leerlingen met muziek.

Het aangeboden lesmateriaal is echter overwegend geplukt uit een leerwerkboek bedoeld voor de tweede graad aso en bijgevolg onvoldoende afgestemd op deze doelgroep. Bovendien wordt een ruim deel van dit lesmateriaal ook gebruikt in de tweede graad Verzorging-voeding. Inzake het realiseren van het leerplan voor de studierichting Verzorging-voeding zijn opnieuw de leerplandoelstellingen die het specifiek gedeelte inkleuren, nog niet uitgediept. Er is wel een inbreng naar het realiseren van de leerplandoelstelling 'musiceert in functie van de verschillende doelgroepen'. De behandeling gebeurt echter uitsluitend in het tweede leerjaar van de tweede graad. Voorts is er voor het behandelen van de leerplandoelstellingen 5, 6 en 7 een aanzet, maar nog geen ruime en kwaliteitsvolle uitwerking. Er gebeuren een aantal inspanningen om muziek de verdiende plaats te geven in het schoolleven. Het verdient aanbeveling om initiatieven zoals onder meer de schoolband blijvend op te nemen. Dit soort initiatieven biedt een waardevolle invulling van de kunstzinnige component binnen het vooropgestelde opvoedingsproject.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Voor een kwaliteitsvolle behandeling van de leerplannen muzikale opvoeding is het muzieklokaal te klein. Een degelijke organisatie van de muziekpraxis is omwille van de beperkte ruimte niet mogelijk. Het tweede lokaal fungeert als opbergruimte voor de instrumenten. Het voortdurend heen en weer brengen van instrumenten hypothekeert een vlotte afwisseling van de muzikale omgangsvormen binnen de muziekles. Recent zijn een behoorlijk aantal instrumenten aangeschaft. Het verdient aanbeveling om het instrumentarium verder uit te breiden zodat het musiceren op een eigentijdse en attractieve manier verder kan uitgewerkt worden. De ICT-voorzieningen worden goed ingezet. De geluidsinstallatie is niet optimaal. Er werden nog geen afspraken gemaakt om bepaalde lessen met focus op ritmiek, beweging, dans en expressie te laten plaatsvinden in de spiksplinternieuwe danszaal.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	In samenspraak met de schoolleiding is de evaluatiepraktijk uitgewerkt in permanente evaluatie. De evaluatiedocumenten van de leerlingen worden keurig bijgehouden in een map. Deze opdrachten en taken zijn echter te weinig leerplangericht. Doordat in beide studierichtingen een ruim aantal leerplandoelstellingen niet worden aangeboden, geven de leerlingenresultaten geen correct beeld van de leervorderingen van de individuele leerling. Vanuit de vakgroep is wel een aanzet gegeven voor het evalueren van de muziekpraxis. Dit heeft echter nog een vervolg nodig, namelijk de relatie uitzuiveren tot de nog uit te werken leerlijnen. Voorts vormt bij de evaluatiepraktijk het bewaken van de beheersbaarheid een uitdaging. Vaak worden nu voor eenzelfde evaluatiemoment een te ruim aantal evaluatiecriteria opgenomen. Het zinvol verkavelen van de evaluatiecriteria over de twee leerjaren van deze graad leerplannen vormt een uitdaging.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het gemis aan leerlijnen resulteert in muziekonderwijs waarbij de doelgerichtheid ontbreekt. Daardoor missen de leerlingen houvast. Samen met het veelal ontbreken van duidelijke instructie en stappenplannen zorgt dit ervoor dat de leerbegeleiding in de verdrukking komt. Dit is nefast voor het uitvoeren van bepaalde opdrachten en taken. Vooral in de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport bemoeilijkt dit in een aantal gevallen het klasmanagement. In dezelfde studierichting leidt het onvoldoende behandelen van de specificiteit van het leerplan bij sommige leerlingen tot het wegdeemsteren van hun motivatie. Het tweewekelijkse organiseren van twee opeenvolgende lesuren belemmert het werken aan muzikale basisvaardigheden. Het verwerven van deze vaardigheden eist immers continuïteit gekoppeld aan regelmatig oefenen en repeteren. In de studierichting Verzorging-voeding is de opstart van de inkleuring van het muziekonderwijs een winstpunt voor de motivatie van de leerlingen. Een en ander is het resultaat van gevolgde specifieke nascholing.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering

De vakgroep vergadert op vraag van de schoolleiding. Uit de verslaglegging blijkt dat men overwegend samenkomt rond organisatorische aspecten en praktische afspraken. Voorts is recent het evalueren van de muziekpraxis besproken waarbij een eerste vastlegging is gebeurd. Een vervolg is echter noodzakelijk, vooral inzake de diepgang van dit onderdeel binnen de evaluatiepraktijk. De vakgroep is vooralsnog te beperkt uitgewerkt als een platform voor collectieve leerplanstudie, waar onder meer leerlijnen worden uitgezet vanuit individuele voorbereiding van de vakgroepleden. Het overleg met de vakgroep Verzorging-voeding is een zinvolle stap naar een verdere inkleuring van de leerplanrealisatie. Ten behoeve van het muziekonderwijs in deze studierichting werd ook nascholing gevolgd. Deze is geïmplementeerd op de klasvloer. Er is nog geen overleg gebeurd met de vakgroep lichamelijke opvoeding en sport. Het opstarten van dit overleg is een noodzaak.

4.1.1.11 Nederlands in tso tweede graad in de studierichtingen Handel, Lichamelijke opvoeding en sport en Sociale en technische wetenschappen (leerplan D/2012/7841/001)

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet aan de leerplanvereisten. De evaluatiepraktijk meet nipt het bereiken van de leerplandoelstellingen. De leerbegeleiding ondersteunt voldoende het onderwijsleerproces.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leraren geven voorrang aan een communicatieve aanpak. De structuur van het leerwerkboek vormt hierbij een sterke leidraad. De literaire component krijgt een evenwichtige plaats in het geheel, onder andere door een gestructureerd aanbod aan huislectuur en een leesportfolio. De leerlingen krijgen voldoende variatie in tekstsoorten aangeboden in betekenisvolle en veelal authentieke contexten.

Enkele leerplandoelstellingen uit de taalvaardigheidscomponent komen in mindere mate aan bod. De leraren geven de leerlingen niet altijd voldoende mogelijkheden om de verworven leerinhouden om te zetten in de productieve vaardigheden (spreken en schrijven). De leerlingen kunnen vooral taaltaken op het structurerende verwerkingsniveau uitvoeren; op het beoordelende verwerkingsniveau gebeurt dit in mindere mate.

De leraren bewaken voldoende de horizontale en verticale samenhang. Ze integreren consequent de verschillende taalvaardigheden onderling en in samenhang met de taalbeschouwende component. Ze besteden hierbij ook voldoende aandacht aan de verschillende soorten strategieën en schooltaalwoorden. De literaire opdrachten geven dikwijls aanleiding tot vaardigheidsopdrachten.

De vakgroep heeft oog voor de vakgebonden attitudes. Zo stimuleert ze de leerlingen om Standaardnederlands te spreken, te reflecteren over de aangeboden en geproduceerde teksten en de nodige taalzorg aan de dag te leggen. Het consequente gebruik van het Standaardnederlands door de leraren levert hieraan een goede bijdrage. De (inter)culturele gerichtheid krijgt ruime aandacht.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk kent een versplinterd beeld voor het dagelijkse werk, in het bijzonder in het tweede leerjaar. De vakgroep besteedt aandacht aan de verschillende leerplancomponenten. Het puntengewicht en de frequentie ervan verschillen echter per leraar.

De examens vertonen een eenduidiger beeld, wat het resultaat is van samenwerking en overleg. De leraren evalueren hierbij taalvaardigheid, taalbeschouwing en literatuur, waarbij zij geen afspraken hanteren over de onderlinge puntenverhouding.

Algemeen genomen sluit de evaluatiepraktijk aan bij het onderwijsaanbod, waarbij het beoordelende verwerkingsniveau minder aandacht krijgt dan het structurerende. De toetsing gebeurt geïntegreerd en in betekenisvolle contexten. Luisteren en spreken komen duidelijk minder aan bod dan lezen en schrijven. Qua vakattitudes besteden de leraren vooral aandacht aan taalzorg.

Bij vragen over literatuur hanteren de leraren soms een reproductieve wijze van vraagstelling. Zo evalueren ze veeleer het geheugen dan het echte tekstbegrip. In een aantal gevallen toetst de vakgroep theoretische begrippen door te vragen naar een definitie.

De vakgroep geeft co- en peerevaluatie een bescheiden plaats binnen haar evaluatieaanpak. Zelfevaluatie komt zelden voor. Een binnen de vakgroep gedeelde procesmatige aanpak met oog voor de leerlingenvorderingen kent enkele voorzichtige aanzetten, onder andere door een recente aanpassing van een leesportfolio.

De leerlingen krijgen over het algemeen verzorgde en goed geformuleerde vragen aangeboden in een heldere lay-out. De puntenverdeling wordt duidelijk aangebracht op de verschillende onderdelen. Binnen de vragen zelf zijn de beoordelingscriteria echter onvoldoende transparant. De leraren hanteren scorewijzers voor de productieve vaardigheden, die ze op voorhand aan de leerlingen mededelen. Het gebruik, de opbouw en de diepgang ervan verschillen per leraar. De vakgroep wil hier meer uniformiteit en transparantie creëren.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De vakgroep kent de beginsituatie van de leerlingen aan het begin van het eerste leerjaar van de tweede graad, omdat de school een eigen ontworpen taaltest afneemt aan het begin van dit leerjaar en over de resultaten communiceert. Voor latere instromers gebeurt dit echter niet.

Op preventief vlak scheppen de leraren een aanmoedigend, veilig en respectvol klasklimaat, waarin ze hun leerlingen aanzetten tot taalreflectie en -zorg. Ze geven aan dat het een permanente uitdaging vormt om hen te motiveren. Ze hebben namelijk in toenemende mate te maken met anderstaligen die het Nederlands thuis minder of helemaal niet gebruiken en minder voeling hebben met het Nederlandstalige cultuuraanbod. De leraren proberen dit onder andere op te vangen door het aanbieden van authentieke leerinhouden die aansluiten bij de leefwereld van de jongeren.

De vakgroep biedt leerstofoverzichten aan voor de examens. De opbouw en de aanbreng ervan verschillen per leraar. 'Leren leren' krijgt een plaats in het onderwijsleerproces via de aanbreng van verschillende strategieën. De extra ondersteunende hulpmiddelen uit het leerwerkboek blijven veeleer onbenut. De leraren controleren in heel beperkte mate de leerlingennotities, die een slordige indruk geven. De leerlingen beschikken over een beknopte begrippenlijst. De leraren geven tijdens de gesprekken aan dat de leerlingen maar weinig het extra oefenmateriaal via het elektronische leerplatform aanwenden.

De leraren hebben aandacht voor de brede basiszorg en de verhoogde zorg. Dit doen ze via diverse ondersteunende maatregelen. Differentiatie krijgt hierin zijn plaats, maar de vakgroep zit hier nog in een ontwikkelingstraject. Activerende werkvormen krijgen gedeeltelijke aandacht.

Op curatief vlak geven minder goede resultaten aanleiding tot remediëring, dit op initiatief van de vakleraar en/of op vraag van de klassenraad. De genomen remediëringsinitiatieven en de registratie ervan verschillen van leraar tot leraar. In de onderzochte leerlingennotities zijn extra remediëringsoefeningen in heel beperkte mate of niet aanwezig. De rapportcommentaren zijn meestal algemeen van aard en minder gericht op de vaardigheden en de individuele leerlingennoden.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting voldoet grotendeels aan de leerplanvereisten. De lokalen beschikken over een computer, een beamer en een internetverbinding. De bezochte klaslokalen zijn vrij krap voor de betrokken klasgroepen en lenen zich hierdoor minder tot het gebruik van activerende werkvormen.

Woordenboeken of andere naslagwerken zijn niet voorhanden. De vakgroep vangt dit gedeeltelijk op via websites op het internet. Ze zet ICT en audiovisuele middelen gericht in. Het open leercentrum (OLC) biedt hiertoe extra mogelijkheden. De vakgroep wendt het elektronische leerplatform beperkt aan in het kader van de leerbegeleiding.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep heeft een aantal formele bijeenkomsten en behandelt organisatorische en pedagogisch-didactische onderwerpen. Het schoolbeleid vraagt soms pedagogische thema's te bespreken. De vakgroep schrijft de resultaten van haar formele bijeenkomsten neer. De leraren geven aan dat ze ook informeel overleg plegen, in het bijzonder binnen de graad.

De leraren hebben inzicht in de leerplandoelstellingen, maar er is nog nood aan een verdere leerplanstudie. De vakgroep maakt gezamenlijke afspraken over het aanbod van de leerinhouden. De afspraken over de evaluatie zijn veeleer beperkt en vrijblijvend, wat vooral te zien is in het dagelijkse werk. Recent hebben de leraren afspraken vastgelegd over het aanrekenen van taalfouten.

Professionaliseringsinitiatieven gebeuren aanbod- en vraaggestuurd. Het aantal gevolgde nascholingen is beperkt. De leraren beschikken over complementaire expertise, maar delen deze nog onvoldoende. Ze zijn vooral op zoek naar passende antwoorden op de uitdagingen van de veranderende, anderstalige, leerlingenpopulatie.

Het schoolbeleid spoort de vakgroep aan om op basis van de principes van kwaliteitszorg te werk te gaan. Dit kwaliteitsgericht denken kent enkele bescheiden stappen binnen de vakgroep, maar is nog geen gemeengoed.

De nieuwe leraren zijn zeer tevreden over de aanvangsbegeleiding vanuit de vakgroep en het schoolbeleid.

4.1.1.12 Project algemene vakken in bso derde graad in de studierichtingen, Kantoor en verzorging en in het derde leerjaar van de derde graad in de studierichtingen Kantooradministratie en gegevensbeheer, Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige, Kinderzorg en Logistiek (leerplannen D/2012/7841/026, D/2014/7841/034)

Voldoet niet

De verschillende doelstellingendomeinen zijn onvolledig of onvoldoende herkenbaar aanwezig in de uitwerking van de thema's. De leerlingen beoefenen de functionele vaardigheden onvoldoende op het gepaste beheersingsniveau. De evaluatie is te weinig afgestemd op de realisatie van de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Ondanks de werkkraft, het frequent uitwisselen van ervaringen en materiaal, de betrokkenheid op leerlingen, de zelfkritische houding en het potentieel van het team is het curriculum onvoldoende afgestemd op de eindtermen en bijhorende uitgangspunten die in leerplandoelen zijn vertaald. Aan de basis van het tekort ligt een gebrek aan zicht op het vereiste beheersingsniveau en de manier waarop het leerproces, zowel in de derde graad als in het derde leerjaar van die graad, in beeld wordt gebracht. Er wordt in de lessen overwegend gesloten thematisch gewerkt ten koste van zowel de functionele gerichtheid als het organisatorisch en probleemoplossend handelen. Doorheen de diverse thema's is een inhoudelijk verband met verschillende contexten van de vakoverschrijdende eindtermen wel herkenbaar.

Niet alle doelstellingendomeinen komen voldoende herkenbaar in het onderwijsaanbod voor. Over het algemeen bestrijken de verschillende thema's de leerplandoelstellingen met betrekking tot het maatschappelijk en ethisch bewustzijn, maar de maatschappelijke weerbaarheid vormt niet steeds het uitgangspunt. Bij alle thema's hoort een gevarieerd aanbod aan verwerkingsopdrachten. Door het ontbreken van een leerlijn beoefenen de leerlingen een aantal vaardigheden niet op het vereiste beheersings- en verwerkingsniveau aan. Dit geldt voor het niveau van probleemstelling in sommige opdrachten en de zelfstandigheid van uitvoering van vaardigheden en van het OVUR-principe (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en reflecteren). Er is ook onvoldoende differentiatie tussen de derde graad en de derde leerjaar.

Voor het zevende leerjaar zijn de opdrachten en de contexten te weinig complex en staat de zelfstandigheid van uitvoering, zowel individueel als in groep, te weinig centraal.

De keuze en planning van de thema's vertonen geen optimale doelgerichtheid. De functionele taalvaardigheid heeft het ruime overwicht. De eindtermen en leerplandoelstellingen van dit domein worden frequent geoefend en geëvalueerd. Geïntegreerd zelfstandig werk of groepswork met toepassingen van informatieverwerving en -verwerking en rapportering komen voor. Daarbij maken de leerlingen doelgericht gebruik van stappenplannen en leerstrategieën die hun functionele vaardigheden bevorderen. Doorheen het geheel van de aangeboden thema's komen de doelstellingen met betrekking tot de functionele informatieverwerving en -verwerking te weinig genuanceerd of niet op het gepaste beheersingsniveau voor. Zelfstandige toepassingen van informatieverwerving en -verwerking en rapportering worden geoefend, maar komen overwegend voor in de GIP-werking (geïntegreerde proef),

'Probleemoplossend denken' (rekenvaardigheden) komt voldoende frequent voor. Dit gebeurt hier en daar in een functionele context verbonden aan het behandelde thema.

Doorheen het thema actualiteit leren leerlingen de belangrijke wereldproblemen herkennen en bespreken, maar ze leggen zelden verbanden met het verleden. De bijdrage van natuurwetenschappen aan een duurzame leefomgeving of de herkenbare invloed ervan binnen de eigen leefomgeving komt veeleer beperkt aan bod.

Eindtermen als geld kunnen beheeren en kunnen bankieren, maatschappelijk relevante formulieren kunnen lezen, invullen en controleren en maatschappelijke relevante procedures kunnen toepassen worden te smal of niet ingevuld. Leerlingen krijgen daarenboven te weinig kansen om de dienstverlening in hun eigen regio te leren kennen.

In het kader van organisatiebekwaamheid zijn er enkele zinvolle opdrachten, maar van een structurele inbedding van deze categorie van eindtermen is nog geen sprake. Het aanbieden van uitdagende individuele en groepsgerichte opdrachten en het organiseren van didactische uitstappen en eigentijdse, levensechte projecten komen doorheen het curriculum te weinig voor. In het derde leerjaar worden de strategieën die in de derde graad weinig aantoonbaar werden ontwikkeld, wel zichtbaar in de uitwerking van de gip. Het is de bedoeling dat ook binnen de lessen project algemene vakken de leerplandoelstellingen meer expliciet gerealiseerd worden.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Op een paar lessen na worden alle leerinhouden gegeven in goed uitgeruste vaste lokalen. De minimale materiële vereisten zijn beschikbaar en de leraren beschikken over een vast lokaal en een opbergruimte. De lesgroepen kunnen voor de ICT-oefeningen met informatieverwerking en -verwerking die de ICT-geletterdheid van de leerlingen bevorderen, ook terecht in het open leercentrum. Authentieke informatiebronnen zoals kranten, tijdschriften, informatiebrochures en formulieren van maatschappelijke diensten zijn niet permanent beschikbaar en worden enkel situationeel ingezet.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk bestaat uit gespreide evaluatie op basis van toetsen en taken. Voor het ontwikkelen van transparante leerlijnen en evaluatiecriteria liggen nog heel wat kansen open. De verwachtingen van de leraren en de vooropgestelde evaluatiecriteria zijn niet altijd voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Procesevaluatie die leidt tot de evaluatie van het zelfstandig denken en handelen van leerlingen, komt in het geheel van de evaluatie te weinig voor. De evaluatiefrequentie is voldoende hoog, maar de evaluatieopdrachten vertonen onvoldoende samenhang om de progressie van de leerlingen en de afstemming op hun individuele noden in kaart te brengen. De toepassing van zelf- en peerevaluatie komt aan bod bij mondelinge presentaties en dit gaat steeds gepaard met feedback en bijsturing. De studieresultaten van de leerlingen zijn behoorlijk tot goed. De evaluatie gebeurt overwegend mondeling tijdens het lesgebeuren en is bedoeld om de leerlingen aan te moedigen hun leeraanpak en attitudes zelfstandig bij te stellen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De rustige lessfeer en duidelijke afspraken ondersteunen de leerbegeleiding. Leraren stellen zich vooral coachend op. Hun inzet en motivatie zijn sterk genoeg om ondanks de grote taaldiversiteit binnen een lesgroep, de leerlingen voldoende te begeleiden in hun individuele persoonlijkheidsontwikkeling en in hun sociale vorming. Leerlingen die nood hebben aan extra ondersteuning kunnen gebruik maken van goed uitgewerkte lees-, schrijf- en rekenkaders. Het studiemateriaal getuigt, vooral in het derde leerjaar, van een te schoolse benadering en hanteert een weinig zelfstandigheidbevorderende didactiek. Hoekenwerk, contractwerk, grote zelfstandig uit te werken opdrachten die de organisatiebekwaamheid van de leerlingen bevorderen komen in elk leerjaar te weinig voor. De leerlingen krijgen geregeld mondelinge feedback en bijsturing tijdens de lessen. Toetsen worden doorgaans klassikaal verbeterd en besproken. Bij tegenvallende resultaten worden bijkomende oefeningen aangeboden.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep is er nog niet toe gekomen om een duidelijk beeld van de noden van de individuele leerlingen adequaat in kaart te brengen. Het gedifferentieerd afstemmen van de onderwijspraktijk op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen biedt kansen om leerwinst te boeken.

Door omstandigheden die gekoppeld zijn aan de schoolorganisatie had een aantal leden van de vakgroep te weinig garantie voor stabiliteit van de opdracht. Een aantal leraren mist door de koppeling van deze opdracht aan andere vakopdrachten professionele verdieping. De vakgroep gaat nog te veel uit van het beschikbare aanbod en onvoldoende van concreet vastgestelde noden. De inzet, de gedrevenheid en de goede samenwerking bieden evenwel veel kansen dat de vermelde tekorten kunnen weggewerkt worden.

4.1.1.13 Toegepaste informatica in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-Informatica (leerplan D/2013/7841/013)

Voldoet niet

De leerlingen bereiken de raamdoelstellingen niet in voldoende mate. De evaluatie is onvoldoende leerplangericht.

Onderwijsaanbod Het aanbod is onvolledig. Het leerboek primeert voor heel wat onderdelen op het leerplan. Hierdoor is het beheersingsniveau niet altijd afgestemd op de raamdoelstellingen.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De overkoepelende doelstellingen rond netwerken, digitale gegevens en recente ontwikkelingen komen onvoldoende voor in het aanbod.

In het onderdeel 'databanken' is er onvoldoende aandacht voor de studie van het relationele model en het ontwerpen van een databank. De leerlingen oefenen het normaliseren van een databank niet in. De raamdoelstellingen 'het toelichten van de XML-structuur van een gegevensbank', 'eenvoudige stored procedures voor het bevragen van een databank maken en gebruiken' en 'het inzichtelijk werken met een client-serverpakket voor databankbeheer' komen niet aan bod. De leraren streven de raamdoelstellingen rond het maken en gebruiken van rapportontwerpen na met een diepgaande studie van de rapporteringsmogelijkheden van een toepassingssoftwarepakket. Dit laat onvoldoende toe om rapporten beschikbaar te stellen voor webtoepassingen en de rapporten te beheren.

De leerlingen oefenen de doelstellingen rond rekenblad en de meeste doelstellingen binnen het onderdeel 'elektronische communicatie' diepgaand en op een hoog beheersingsniveau in.

De meeste raamdoelstellingen bij het onderdeel 'ontwikkelen van een toepassing' komen voor in het aanbod. De leraren bieden de leerlingen heel wat technieken aan om kwaliteitsvolle producten af te leveren. Er is echter te weinig aandacht voor de analyse en het ontwerp van de oplossingen (micro-analyse). De leerlingen implementeren vaak vooraf beschreven oplossingen. Projectwerking komt beperkt aan bod tijdens gip. De vakgroep spendeert, in het kader van het eindproduct van de gip, heel wat lestijd aan een aantal leerdoelen die niet tot het leerplan behoren.

De leraren werken de gip uit als een verzameling van opdrachten binnen de context van een reëel bedrijf. Tal van competenties uit het specifieke gedeelte komen aan bod. De gip is een integratie van bedrijfseconomie, Engels, Frans, Nederlands, toegepaste informatica en wiskunde. Het sterk integrale karakter van de gip en de gerichtheid op het specifieke gedeelte van de studierichting is een voorbeeld van goede praktijk.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De didactische uitrusting beantwoordt aan de minimale materiële leerplanvereisten. De school beschikt over volledig uitgeruste computerlokalen met een netwerkaansluiting. Het computerpark wordt up-to-date gehouden en bevat de meest recente legale software.

Tijdens de lessen beschikt elke leerling over een computer. Zowel de vakgroep als de leerlingen maken gebruik van het elektronische platform, zij het in beperkte mate. Over het algemeen zetten de leraren de leermiddelen adequaat in voor het bereiken van de onderwijsdoelstellingen. De leraren hanteren een projectiesysteem voor computerbeelden. In één lokaal beschikt de vakgroep niet over deze mogelijkheid. De vaklokalen zijn niet aangekleed met leerondersteunend materiaal.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De knelpunten in het aanbod vertalen zich in de evaluatie, waardoor het eindcijfer geen correct beeld oplevert over de mate waarin de leerlingen de raamdoelstellingen beheersen. De analyse- en ontwerpfase komen in de evaluatie weinig aan bod. Een aantal leerplanvreemde onderwerpen maken deel uit van de evaluatie en beïnvloeden het eindcijfer. De leraren toetsen heel wat leerplandoelstellingen veeleer impliciet. Duidelijke puntenverdelingen en objectieve evaluatiecriteria zijn er niet altijd. Dit alles maakt de evaluatie onvoldoende leerplangericht en onvoldoende transparant.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze in een motiverend klasklimaat. De kleine klasgroepen bieden de leraren de kans om de leerlingen individueel op te volgen, wat ook gebeurt. Ze treden als coach op tijdens de lessen en ondersteunen de leerlingen bij het ontwikkelen van een goede werkmethode en zelfredzaamheid. De aangeboden oefeningen en projecten kaderen steeds in een bedrijfseconomische context. De leraren combineren leerboeken met gestructureerd, eigen ontwikkeld materiaal.

De leraren nemen de curatieve leerbegeleiding ter harte. De leerlingen kunnen steeds bij hen terecht voor remediëringsoefeningen en extra uitleg. De vakgroep hanteert geen systeem om de doeltreffendheid van de remediëring te meten.

De leraren hebben aandacht voor de correcte vakterminologie, maar werken niet expliciet aan taalontwikkend vakonderwijs.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep bestaat uit gemotiveerde en gedreven leraren. Ze volgen vakgerichte nascholing en scholen zich bij via zelfstudie. Tijdens de vakvergaderingen bespreken de leraren voornamelijk praktische onderwerpen. Formele afspraken en doeltreffende uitwisseling rond planning, evaluatie, didactische aanpak en leerlijnen zijn er onvoldoende. De vakgroep heeft nog geen kwaliteitszorgsysteem uitgewerkt om de leerplanrealisatie te bewaken.

Uit gesprekken met de vakgroep blijkt een grote bereidheid om de vakgroepwerking kwaliteitsvol uit te bouwen om de knelpunten in de leerplanrealisatie en evaluatiepraktijk op een constructieve, kwaliteitsvolle en collegiale wijze bij te sturen.

4.1.1.14 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

Doelgerichtheid De visie en planning zijn erop gericht om alle vakoverschrijdende eindtermen voor alle leerlingen na te streven.

De school heeft een eigen visie uitgewerkt die gerelateerd is aan haar eigen pedagogisch project en aan de kenmerken van de leerlingenpopulatie. Vrijheid, verbondenheid, verantwoordelijkheid en leerbegeleiding staan centraal. Vorig jaar draaide het jaarthema rond pesten. Er is een meerjarentraject uitgewerkt om de VOET in de praktijk te brengen. Voor elke lesgroep kan men onmiddellijk nagaan welke eindtermen reeds aangereikt werden en wanneer. Zowel vakgroepen als projectgroepen brengen hun bijdrage systematisch in in het daartoe door de school uitgewerkt digitaal overzicht.

- Ondersteuning** De organisatiestructuur ondersteunt het nastreven van alle vakoverschrijdende eindtermen na bij alle leerlingen.
- De school zorgt voor een breed draagvlak voor de VOET-werking door haar leraren gericht te ondersteunen. De pedagogische directeur zorgt voor de nauwkeurige inventarisatie via het digitaal platform, geeft feedback bij de geformuleerde na te streven doelstellingen en bevordert nieuwe projecten daar waar hiaten voor bepaalde groepen zichtbaar worden. Zo is er een alarmsysteem ingebouwd indien een bepaald item minder dan vijf keer aangevinkt werd. De school investeert in de communicatie over de VOET naar alle participanten via personeelsvergaderingen en de 'Gazet van de week'. Ze zorgt ervoor dat ook nieuwe leraren van deze werking op de hoogte zijn. Voor schoolbrede projecten die kaderen in de VOET-werking, zijn specifieke werkgroepen verantwoordelijk.
- Doelgerichtheid** De school evalueert haar VOET-werking en stuurt deze bij.
- De evaluatie heeft betrekking op meerdere aspecten van de VOET-werking. De visie kwam over verschillende werkjaren tot stand en wordt nog regelmatig bijgewerkt. Dit geldt evenzeer voor de planning, de inventarisatie en de ondersteuning. Er is aandacht voor de link tussen de eindtermen van de contexten en de stam. Organisatorisch werkt de verantwoordelijke voor de VOET-werking samen met een beleidsmedewerker. Hiaten worden na detectie systematisch aangepakt. Heel wat projecten worden door leraren en leerlingen geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.
- Ontwikkeling** De school zorgt voor professionalisering met betrekking tot de inspanningsverplichting.
- Doorheen de verschillende fasen van haar werking werden door de school voldoende initiatieven genomen om de VOET zowel in de breedte als de diepte kwaliteitsvol in te vullen. Daartoe werden de pedagogische begeleidingsdiensten regelmatig ingeschakeld. Sommige projecten zoals onder meer de VOETen dagen leiden op hun beurt tot interne deskundigheidsbevordering.
- Socioculturele samenleving** Vrijwel alle eindtermen worden met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Het nastreven van deze eindterm steunt op een van de pijlers van het pedagogische project van de school. Dit gebeurt onder meer door een aantal schoolbrede initiatieven en projecten die tot acties leiden in elke graad via de activiteiten van de werkgroepen HOPE en Preventie. Bij het jaarthema pesten werden de ouders bovendien opgeroepen om pesten te helpen stoppen. De school voorziet in socio-emotionele begeleiding die open staat voor alle leerlingen. Het KD-uur (klasdirectie) in de eerste en de tweede graad zorgen voor nauwkeurige opvolging van het welbevinden bij elke leerling. Daarnaast dragen ook heel wat meer lesgroepgebonden activiteiten bij tot het nastreven van deze eindtermen. Er is aandacht voor de diepgang door de frequentie in het aanbod. De verschillende projecten worden kritisch geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.

Mentale gezondheid Alle eindtermen worden bij nagenoeg alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. Ook deze eindtermen passen volledig binnen de realisatie van het pedagogisch project en kan dus op heel wat ondersteuning van alle leraren rekenen. Het bezoek aan de Kazerne Dossin en aan Ieper, de projectweek voor bso en heel wat extramurale activiteiten dragen hieraan bij. Er is een geïntegreerde aanpak van allerlei vakgebonden en vakoverschrijdende initiatieven doorheen het schooljaar.

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de omgeving waarin leerlingen les volgen en worden begeleid. Uit haar werkwijze blijkt dat de school gebruikmaakt van de analyses van deskundigen en rekening houdt met de opmerkingen van het personeel. Door engagement en deskundige aanpak van de schoolleiding is vanuit het schoolbeleid een cultuur ontwikkeld waarbij de alertheid voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne groot is. Dit gegeven is door de onderwijsinspectie als een sterk punt van de school benoemd. Het geconcretiseerd globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan vormen de richtinggevende instrumenten voor het beleid en de uitvoering van BVH.

Het comité ter preventie en bescherming op het werk is sterk begaan met de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne op de school. De school neemt opgemerkte tekorten op in de plannen die de beheersing ervan regelen of werkt ze onmiddellijk weg. De uitwerking van het plan is concreet en realistisch. De degelijke werkwijze wordt versterkt door de goede samenwerking tussen de schoolleiding en de preventieadviseurs. De schoolleiding investeert in een ruim urenpakket voor de uitvoering van het dossier BVH en ondersteunt de werking zowel organisatorisch als logistiek. De school vertrekt voor haar uitwerking van BVH van de campusgedachte. Dit resulteert onder meer in een collegiale en ondersteunende samenwerking met de basisschool.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten en de interne dienst (preventieadviseurs) blijkt dat er enkele tekorten werden opgemerkt op het vlak van BVH. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting grotendeels opgelost. Wat nog moet verbeteren, is in de planning voorzien en wordt in afwachting van de realisatie ervan door de school aangepakt via organisatorische maatregelen. Dit is het geval voor het aantal sanitaire installaties. Met uitzondering van de verdieping in gebouw 3 is de hele school toegankelijk voor personen met beperkte mobiliteit. Enkele leslokalen zijn relatief klein t.a.v. de grootte van de lesgroepen en/of voor het pedagogisch/didactisch handelen. Aan de nieuwbouwprojecten gaat een aanzienlijke fase van degelijke voorbereiding vooraf. Deze grondige voorbereiding resulteert zowel voor het open leercentrum als voor de gloednieuwe sportaccommodatie in kwaliteitsvolle en innovatieve infrastructuur afgestemd op eigentijds en toekomstgericht onderwijs.

De school oogt net en wordt goed onderhouden. Zowel de schoolleiding als de preventieadviseurs hebben geregeld overleg met het onderhoudspersoneel en met de externe poetsdienst. Deze laatste dienst kenmerkt zich door continuïteit.

De school heeft goede contacten met de brandweer. Dit manifesteert zich onder meer in een behoorlijke betrokkenheid bij de brandpreventie.

Door samenwerking tussen de vakgroep wetenschappen en de preventiedienst zijn de veiligheids- en gezondheidskaarten onmiddellijk beschikbaar. Dit is in het bijzonder het geval voor de producten met gevaarlijke eigenschappen of gevaarlijke stoffen. De voorgeschreven etikettering wordt gerespecteerd. Voor het ophalen van producten met gevaarlijke eigenschappen werkt de school samen met een gespecialiseerde firma.

De school heeft sedert de vorige schooldoorlichtingen veel inspanningen geleverd om haar beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne steeds verder af te stemmen op de voortdurend groeiende leerlingenpopulatie. Dit manifesteert zich ook in een ruim aantal personeelsleden die het brevet van nijverheidshelper verworven hebben, teneinde te kunnen garanderen dat er tijdens de schoolweek steeds gebrevetteerde hulpverleners aanwezig zijn.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoot en wegwerkt, de realisatie van kleinere en tussentijdse oplossingen alsook de aandacht voor proactieve acties vertrouwt de onderwijsinspectie op het aanwezige beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school krijgt een zicht op de beginsituatie van haar leerlingen vanuit eigen ingewonnen informatie en vanuit externe informatiebronnen. Ze betreft hierbij het schoolteam, de leerlingen en de ouders. Via een analyse van de beschikbare gegevens ontwikkelt ze haar visie op leerbegeleiding. Ze koppelt die aan andere aspecten van het schoolbeleid, zoals aan de evaluatiepraktijk. De school neemt initiatieven om deze informatie actueel te houden.

De school koppelt haar visie expliciet aan de principes van het zorgcontinuüm, vooral wat betreft de fases van de brede basiszorg en van de verhoogde zorg. Ze vertaalt haar visie gedeeltelijk in expliciete strategische en operationele doelstellingen. Ze linkt deze visie aan het pedagogische project.

De leerbegeleiding is een onderdeel van het schoolwerkplan en is sterk vervlochten met de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren', de gelijkeonderwijskansenwerking en het talenbeleid. Via deze begeleiding wil de school al haar leerlingen optimale ontwikkelingskansen geven en een gepast oriënteringsbeleid voeren. Hierbij heeft ze duidelijk oog voor een positief leef- en leerklimaat, voor participatie en diversiteit. Ze wil bijzondere aandacht besteden aan de leerlingen met een Nederlandstalige taalachterstand.

Ondersteuning De schoolleiding voorziet in uitgebreide structuren, middelen en maatregelen om de leerbegeleiding vorm te geven en het schoolteam te ondersteunen. Zo heeft ze een cel 'interne leerlingenbegeleiding' uitgebouwd met een CLB-afvaardiging, die als centrale spil voor de leerbegeleiding optreedt. De verschillende participanten binnen deze cel beschikken over een afgebakende taakverdeling. Ze komen regelmatig samen om bestaande en nieuwe dossiers te bespreken via gericht overleg en opvolging. Een aantal werkgroepen houden zich bezig met diverse aspecten van leerbegeleiding, bijvoorbeeld het begeleid zelfstandig leren.

De schoolleiding hecht belang aan de uitbouw van een goed leermiddelenbeleid in functie van de noden van de leerlingen. Ze kent hierbij een prominente rol toe aan de inzet van het open leercentrum (OLC), onder andere via een differentiatieproject voor de eerste graad.

De school neemt nog andere maatregelen van diverse aard om de leerbegeleiding te ondersteunen. Ze heeft onder meer duidelijke procedures uitgewerkt over remediëringmaatregelen en -commentaren, een gefaseerd pakket aan studiebevorderende maatregelen en specifieke maatregelen voor de examenperiode. De aandacht voor 'leren leren' komt onder andere tot uiting in het actieve gebruik van bundels over studievaardigheden en via een project met tutores. De leerlingen kunnen ook een beroep doen op extra service-uren met (taalgebonden) vragen voor hun verschillende vakken.

De klassenleraar en de vakleraren staan in voor de brede basiszorg. Ze krijgen de nodige informatie vanuit de cel leerlingenbegeleiding, onder andere via overzichtelijke mindmaps en via het leerlingvolgsysteem.

De begeleidende klassenraad vormt een forum voor de bespreking van het leerproces en de leernoden van de leerlingen. Ze formuleert algemene adviezen over het leerproces voor de verschillende rapportperiodes en bespreekt de opmaak en de aanpassing van de sticordi-contracten (stimulerende, compenserende, remediërende, differentiërende en dispenserende maatregelen).

Via geregelde oudercontacten wenst de school de ouders zo nauw mogelijk bij het onderwijsleerproces te betrekken. Ze geeft aan dat de opkomst enerzijds zeer hoog is, maar dat ze anderzijds dikwijls op communicatieproblemen stuit wegens de anderstaligheid van de ouders. Ze treedt verder, waar nodig, in overleg met externe (lokale) organisaties.

Doeltreffendheid De cel leerbegeleiding registreert nauwkeurig en op geregelde tijdstippen de ondernomen maatregelen, onder andere via het leerlingvolgsysteem. De schoolleiding volgt ook op of de leraren en de leerlingen de afspraken uit de sticordi-contracten respecteren en neemt, indien nodig, stappen tot bijsturing.

De school neemt een aantal initiatieven om de effecten van leerbegeleiding in kaart te brengen. Ze heeft bijvoorbeeld enkele jaren geleden de bestaande engagementsverklaringen van de leerlingen geanalyseerd. Ze heeft hieruit geconcludeerd dat de leerprestaties van de betrokken leerlingen verbeterd waren en dat deze leerlingen overwegend een A-attest behalen. De cel 'interne leerlingenbegeleiding' heeft een soortgelijk onderzoek uitgevoerd, waarin ze de leervoorbereidingen van de leerlingen heeft geanalyseerd. Ze kwam tot analoge vaststellingen in functie van de gedegenheid van deze voorbereidingen.

De begeleidende klassenraad treedt als centraal orgaan op om de veranderende noden van de leerlingen op te volgen en de genomen sticordi-maatregelen in dit opzicht bij te sturen.

De leraren creëren over het algemeen een veilig pedagogisch klimaat gecombineerd met een efficiënt klasmanagement. De vakgroepen kennen verder verschillende snelheden betreffende de concrete toepassing van de preventieve en curatieve leerbegeleiding op de klasvloer.

De school kent de laatste jaren een toename van het aantal anderstalige leerlingen. Ze heeft haar visie op het talenbeleid vertaald naar concrete doelen. Die zijn grotendeels afgestemd op de noden van de leerlingen. Het schoolteam detecteert de talige noden van haar leerlingen door middel van een taalscreening van alle leerlingen in het eerste leerjaar; ze doet dit opnieuw aan het begin van de tweede en derde graad. Indien de resultaten daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen die aansluiten bij de specifieke noden van de betrokken leerling inzake de onderwijstaal. In de praktijk krijgen de leerlingen voldoende talige ondersteuning. Een heel aantal vakgroepen zorgen ervoor dat het lesmateriaal en de evaluatiepraktijk qua taal zijn afgestemd op het talige niveau van de leerlingen. Heel wat leraren besteden tijdens de lessen voldoende aandacht aan het verwerven van vaktaal, schooltaal en instructietaal. Werk- en groepeeringsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen, zijn vrij goed ingeburgerd. De school ondersteunt de werking van het talenbeleid structureel en ze neemt initiatieven inzake professionalisering met betrekking tot het talenbeleid. De school evalueert de kwaliteit van de organisatie en de uitvoering van het talenbeleid en stuurt de aanpak van het talenbeleid bij.

Ontwikkeling De resultaten van de door de school georganiseerde metingen hebben geleid tot borging en bijsturing. De school is daarenboven in staat om de sterke punten en de verbeterpunten van haar werking aan te geven. Zo heeft ze de afgelopen jaren de werking van de cel 'interne leerlingenbegeleiding' geoptimaliseerd om adequaat op de nieuwe uitdagingen te kunnen inspelen. Het schoolteam ervaarde namelijk dat het werken met specifieke sticordi-contracten door het stijgende aantal ervan niet meer efficiënt verliep. Ze heeft daarom de beslissing genomen om een aantal maatregelen in de brede basiszorg voor alle leerlingen onder te brengen, opdat ze op gerichtere wijze de verhoogde zorg voor bepaalde leerlingen kan opnemen.

De schoolleiding en het middenkader hebben enkele jaren geleden een nascholing gevormd rond databeheer en -analyse om gericht met metingen en data om te gaan. Ze wil in de toekomst haar leerbegeleiding verder bijsturen in functie van de veranderende schoolpopulatie en hiervoor de nodige professionalisering organiseren.

Op het vlak van kwaliteitszorg en professionalisering vraagt de schoolleiding de vakgroepen aandacht te hebben voor leerbegeleiding door bijvoorbeeld verplichte onderwerpen aan te reiken. Ze volgt dit op via de vakgroepverslagen. In de praktijk staan de vakgroepen in verschillende stadia van ontwikkeling.

De school staat open voor externe beoordelingen en feedback. Ze is actief aan de slag gegaan met de bevindingen van het vorige doorlichtingsverslag en met de conclusies van een doorlichting van het eigen schoolbestuur.

5.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De evaluatiepraktijk steunt op een globale en gedragen visie. Een pedagogische werkgroep van directeurs van de scholengemeenschap werkte een gezamenlijke visietekst uit. De school concretiseerde deze tekst verder met invloeden vanuit het pedagogische project. Ze geeft binnen dit algemeen kader veel vertrouwen aan de professionaliteit van de vakgroepen en van de leraren. Het beleid kiest daarmee voor een evaluatiecultuur steunend op engagement en verantwoordelijkheid.

De school opteert voor een examensysteem in de afdelingen van aso, tso en de derde graad bso. Het aantal examens varieert naargelang het aantal lesuren van het vak en neemt af naar het zesde jaar toe. Het gewicht van de examens bij de berekening van het totaalcijfer groeit over de drie graden heen. Hiermee wil de school de leerlingen voorbereiden op het studeren van grote gehelen. Voor een aantal vakken zijn de resultaten gebaseerd op het dagelijks werk.

De school stemt haar visie op de aanpak en de evaluatie van stages en de gip per studierichting af op de eisen van de leerplannen om de evaluatie- en rapporteringspraktijk voor de specifieke richting te verfijnen.

Een visietekst rond de OC beschrijft naast het algemene kader ook de verantwoordelijkheden van de betrokken vakken. Een van de afspraken is het opnemen van de beoordeling van de OC in het dagelijks werk.

De visie van de school op attesteren en delibereren is conform de regelgeving. Vooral de evolutie van de resultaten van de leerling en de mogelijkheden om verder te studeren in een bepaalde studierichting zijn doorslaggevend.

Ondersteuning De evaluatie- en rapporteringspraktijk komt aan bod in heel wat werkgroepen. Er zijn formele afspraken over het minimale aantal evaluaties, over het verloop van de examens, over het formuleren van remediërende feedback en vakcommentaar, over de implementatie van de OC, over remediëring en deliberaties. Ook voor klassenraden en oudercontacten zijn er draaiboeken opgesteld. Het elektronische platform bevat heel wat modellen van brede evaluatievormen ter inspiratie van de verschillende vakgroepen.

De graadcoördinatoren en de directie ondersteunen de vakgroepen en leraren bij het uitwerken van de evaluatie. Ze bewaken de uniformiteit van de (delibererende) klassenraden. Het beleid communiceert op gepaste tijdstippen concrete richtlijnen gebaseerd op de visieteksten. De school legt de verantwoordelijkheid voor het bewaken van de representativiteit en de afstemming van de evaluatie op de leerplannen bij de vakgroepen en de leraren.

De klassenraad baseert zijn beslissing op de leerlingresultaten en op de gegevens in het elektronische leerlingvolgsysteem. De interventies van de cel leerlingenbegeleiding staan geregistreerd in het leerlingvolgsysteem. De leraren vermelden remediëringsinitiatieven bij de rapportcommentaren. Over algemene attitudes rapporteert de school niet expliciet. Ze zijn onderwerp van een aparte klassenraad.

Via het schoolreglement communiceert de school over de wijze waarop ze de prestaties van de leerlingen evalueert. Ook over het verloop en de evaluatie van de stages en de gip informeren de leraren de leerlingen bij de start van elk schooljaar. De school besteedt veel aandacht aan de communicatie over de evaluatiegegevens en leervorderingen. Ze rapporteert heel frequent aan de hand van rapporten die afgestemd zijn op de specifieke noden vanuit de leerplannen van een studierichting. De rapporten geven op elk moment de tussenstand weer aan de hand van het gecumuleerde resultaat van zowel dagelijks werk als examens. Op die manier wil de school de leerlingen en hun ouders een duidelijk en transparant beeld geven over de leervorderingen. Tijdens veelvuldige oudercontacten lichten de leraren de resultaten mondeling toe.

Leerlingen met (specifieke) leernoden genieten bij het afleggen van examens van compenserende of dispenserende maatregelen. Door de komst van het M-decreet en de uitbreiding van de brede basiszorg ervaart de school minder nood aan specifieke individuele maatregelen.

Doeltreffendheid De leraren en vakgroepen kennen de afspraken en de visie waarop deze gebaseerd zijn. De pedagogische directeur bewaakt de afspraken zoals de minimale evaluatiefrequentie en het geven van remediërende commentaar bij een tekort.

Het beleid gaat ervan uit dat de vakgroepen voldoende expertise hebben om de evaluatiepraktijk vorm en inhoud te geven. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dit niet voor alle vakgroepen zo te zijn. De link met de leerplandoelstellingen is bij een aantal vakgroepen of individuele leraren niet altijd helder. Voor een aantal vakken is er een gebrek aan transparantie en duidelijke normstelling. Een aantal vakgroepen zijn dan weer een voorbeeld van goede praktijk. Er bestaat op schoolniveau geen overkoepelend kwaliteitszorgsysteem dat de leerplangerichtheid van de evaluatie garandeert.

De meeste leraren nemen heel wat remediëringstaken op die niet altijd geregistreerd staan in het leerlingvolgsysteem of in de rapportcommentaren. Bij tekorten staat altijd remediërende feedback vermeld die in de meeste gevallen opbouwend is. Het vermelden van feedback bij de andere resultaten verschilt per leraar. Bij teleurstellende resultaten van een grote groep gaat de school na wat de oorzaak kan zijn en stuurt bij indien nodig.

Ontwikkeling De school stuurt de evaluatie- en rapporteringspraktijk op schoolniveau veelvuldig bij vanuit reflectie op de werking en vanuit wijzigingen van het regelgevend kader.

Een aantal schooljaren geleden werkte de school expliciet rond evaluatie. De pedagogische werkgroep nam hierin het voortouw om onder andere een pedagogische studiedag uit te werken. De verdere concretisering van het algemene kader ligt bij de vakgroepen. Een aantal vakgroepen deden hiervoor al een beroep op de pedagogische begeleidingsdienst. Het erkenningsonderzoek toont aan dat er bij een aantal vakken nood is aan doelgerichte bijsturing en verdere professionalisering. De voorbeelden van goede praktijk die in de school aanwezig zijn, kunnen model staan voor andere vakgroepen.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De school wordt geleid door een hecht team van drie directeurs en dit in een goede relatie tot het schoolbestuur dat dit trio mandateert voor de dagelijkse leiding van de campus Don Bosco in Groot-Bijgaarden. Het Don Bosco Onderwijscentrum houdt als inrichtende macht toezicht op haar onderwijsproject en is via samenkomst en dialoog positief betrokken bij het heden en de toekomst van de campus. Dit vertaalt zich ook in de uitdrukkelijke keuze om proactief te handelen inzake een aankomende directiewissel bij de aanvang van het volgende schooljaar. Daardoor is het directieteam momenteel uitgebreid met de toekomstige directeur. Voorts trekt het directieteam uitdrukkelijk de kaart van structurele samenwerking met het basisonderwijs. Dit is binnen de beleidsvoering duidelijk merkbaar. Het takenpakket van de schoolleiding is goed uitgebalanceerd en doet een beroep op de individuele expertise. Dit pakket is zeer gevuld. Het wordt behartigd vanuit een grote taakbekommernis. Het jaar na jaar toenemen van de leerlingenpopulatie heeft de schoolleiding voor grote uitdagingen geplaatst. Deze heeft men echter doordacht, structureel en planmatig aangepakt. De schoolleiding houdt veel overleg, zowel formeel als informeel. Op deze manier wil het directieteam de vinger aan de pols houden ten aanzien van de vastlegging en uitvoering van haar beleidslijnen.
- Visieontwikkeling** De directie geeft leiding en coacht vanuit een actueel en christelijk opvoedingsproject, ingekleurd door het opvoedingsideaal van Don Bosco. Voor het concretiseren van dit onderwijsproject heeft de schoolleiding een ruim aantal visieteksten uitgeschreven, die nagenoeg elk segment van het onderwijsproject omvatten. De vastlegging van deze visieteksten is veelal het resultaat van een heus parcours van overleggen, schrijven en schrappen door een brede groep van participanten. Na bekrachtiging vormen deze visieteksten de richtingsaanwijzers voor de hele schoolwerking. De uitgeschreven visies zijn niet zozeer gefaseerd binnen een een- of meerjarig schoolwerkplan. De optelsom van deze uitgewerkte visies vormt echter wel de hoofdpartituur die het voor de schoolleiding mogelijk maakt om toezicht te houden op de gezamenlijk vastgelegde koers.

Besluitvorming De schoolleiding hecht voor haar besluitvorming veel belang aan een ruime participatie van alle schoolbetrokkenen. Op deze manier wil het directieteam een stevig draagvlak creëren voor het algemene schoolbeleid. De school beschikt over de verplichte participatieorganen en de verslaglegging van deze vergaderingen is degelijk.

De schoolleiding overlegt intensief en veelvuldig met een team van coördinatoren. Voorts is er de pedagogische raad. Deze vergadert op regelmatige basis. Naast een aantal praktische en soms dringende zaken werkt deze raad rond agendapunten die een link hebben met een of meerdere visieteksten. Deze raad is vanuit overleg binnen het lerarenteam samengesteld en is representatief t.a.v. de aangeboden onderwijsvormen en studierichtingen. De werking van de leerlingenraad is vrij dynamisch. Deze groep kan rekenen op ondersteuning vanuit het lerarenteam. De leerlingenraad heeft zinvolle inspraak binnen de schoolwerking. De gevarieerde activiteiten geven een specifieke inkleuring aan het pedagogisch project en vitaliteit aan het schoolleven.

De schoolleiding betreurt dat het participeren van ouders via een ouderraad, ondanks veelvuldige inspanningen, nog nauwelijks haalbaar is. Deze gewijzigde situatie interpreteert de schoolleiding als een gevolg van een aantal snel evoluerende demografische, sociaaleconomische en cultuurgebonden aspecten die onafwendbaar op de school afkomen. In het kader van de besluitvorming zijn er voorts goede contacten met de scholengemeenschap waaronder ook het basisonderwijs ressorteert, het Centrum voor Leerlingenbegeleiding en bepaalde diensten en instanties van de gemeente.

Kwaliteitszorg In vergelijking met de vorige schooldoorlichting (2008) maakt de kwaliteitszorg veel uitdrukkelijker deel uit van het schoolbeleid. Redenen hiervoor zijn onder meer de uitgeschreven visieteksten, het verwerven en uitwisselen van specifieke expertise binnen het directieteam alsook de uitdrukkelijke vraag van de inrichtende macht om kwaliteitszorg voluit te verankeren in het schoolbeleid. Deze oproep is onder meer aangezwengeld door een kwaliteitszorgonderzoek dat vanuit het schoolbestuur werd aangeboden. Het stimuleren van de onderwijskundige processen en kwaliteitsvolle onderwijsinnovatie zit degelijk vervat in de visieteksten en de schoolleiding reikt deze met zachte hand aan het lerarenteam. Het toezicht op het daadwerkelijk concretiseren ervan door de vakgroepen is evenwel nog te beperkt. Het expliciteren van dit toezicht, als onderdeel van een totaalprogramma kwaliteitszorg, vormt daarom een belangrijke uitdaging.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor lichamelijke opvoeding binnen de basisvorming in aso en tso tweede en derde graad.
- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De zorg voor alle leerlingen.
- De leerbegeleiding op schoolniveau.
- Het talenbeleid.
- Het engagement van het schoolteam.
- De aansturing van de evaluatie- en rapporteringspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- De samenwerking, het overleg en de taakverdeling binnen het directieteam.
- De visieontwikkeling.
- De functionerings- en evaluatiegesprekken.
- De schoolorganisatie.
- De infrastructuur en de materiële uitrusting.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De evaluatiepraktijk voor geschiedenis in de derde graad aso.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen.
- De leerbegeleiding in een aantal vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het bewaken van de vakdeskundigheid en het toezicht op de inhoudelijke werking van de vakgroepen aanhouden.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor aardrijkskunde in aso derde graad Sportwetenschappen.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor muzikale opvoeding in bso tweede graad Verzorgingvoeding en tso tweede graad Lichamelijke opvoeding en sport.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor informatica in tso tweede graad Handel.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor toegepaste informatica in tso derde graad Boekhouden-informatica.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor expressie en huishoudkunde in tso tweede en derde graad Sociale en technische wetenschappen.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor project algemene vakken in bso derde graad Kantoor en Verzorging en in bso derde leerjaar van de derde graad Kantooradministratie en gegevensbeheer, Logistiek, Kinderzorg en Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige.

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 BSO Verzorging-voeding		muzikale opvoeding
Graad 2 TSO Lichamelijke opvoeding en sport		muzikale opvoeding
Graad 2 TSO Handel		informatica
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde
Graad 3 ASO Sportwetenschappen		aardrijkskunde
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Kantooradministratie en gegevensbeheer	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Logistiek	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Kinderzorg	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verzorging	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica		toegepaste informatica
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **09-12-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Gino MALFAIT de inspecteur-verslaggever	Antoine CORNELIS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	